

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített második tanács)

2006. szeptember 13.*

A T-210/02. sz. ügyben,

a **British Aggregates Association** (székhelye: Lanark [Egyesült Királyság], képviselik: C. Pouncey solicitor és L. Van Den Hende ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselek: J. Flett és S. Meany, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

* Az eljárás nyelve: angol.

támogatja:

Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága (képviseli kezdetben: P. Ormond, később: T. Harris és R. Caudwell, meghatalmazotti minőségben, segítőik kezdetben: J. Stratford és M. Hall barristers, később: M. Hall)

beavatkozó,

a Bizottságnak az N 863/01. sz., állami támogatás – Egyesült Királyság/Sóderre vonatkozó adó ügygel kapcsolatos, 2002. április 24-i C(2002) 1478 végleges határozata részleges megsemmisítése iránti kérelme tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (kibővített második tanács),

tagjai: J. Pirrung elnök, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, I. Pelikánová és S. Papasavvas bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. december 13-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita alapját képező tényállás

- 1 A British Aggregates Association az Egyesült Királyságban lévő kőbányák kiaknázásával foglalkozó, független kisvállalkozások társulása. 55 tagból áll, és több mint 100 kőbánya kiaknázását végzi.
- 2 A sóder olyan kémiaiilag semleges, szemcsés anyag, amelyet az építőiparban, illetve építkezéseknél alkalmaznak. Önmagában használható például feltöltéshez vagy zúzalékként, illetve összekeverhető olyan kötőanyagokkal is, mint a cement (amely beton előállítására szolgál) vagy a bitumen. Egyes természetes szemcsés anyagok, mint például a homok és a kavics, rostálással nyerhetők. Más anyagoknak, mint például a szilárd kőzetnek, zúzásra kell kerülnie a rostálást megelőzően. A különféle célokra felhasznált sódernek meg kell felelnie a vonatkozó előírásoknak, és az annak nyersanyagát képező anyag fizikai tulajdonságai határozzák meg azt, hogy alkalmas-e a tervezett felhasználásra. Ezért a feltöltésre szolgáló anyagokra vonatkozó előírások például kevésbé szigorúak, mint az azon anyagokéira vonatkozó előírások, amelyek az úttestek legalsó rétegeként használatosak, melyek viszont kevésbé szigorúak, mint az olyan intenzív használatnak kitett felületek alapjául szolgáló anyagokra vonatkozó előírások, mint például az úttestek koptatórétegei vagy a vasúti sínek töltései. Az anyagok nagyobb része olyankor használható fel sóderként, amikor az alkalmazás kisebb jelentőségű vagy az előírások kevésbé szigorúak, míg az anyagoknak csak kisebb része felel meg a szigorúbb előírásoknak.

A 2001-es Finance Act

- 3 A 2001-es Finance Act (a 2001-es évre szóló adótörvény, a továbbiakban: a törvény) második részének 16–49. cikke és 4–10. melléklete az Egyesült Királyságban bevezette az Aggregates Levy elnevezésű adót (a továbbiakban: „AGL”-t vagy „adó”-t) a sóderre vonatkozóan.
- 4 Az AGL végrehajtására vonatkozó rendelkezések – a törvény végrehajtási rendeletének értelmében – 2002. április 1-jén léptek hatályba.
- 5 A törvényt a 2002-es Finance Act (a 2002-es évre vonatkozó adótörvény) 129–133. cikke módosította. Az így módosult rendelkezések mentességéről rendelkeznek bizonyos ércék – különösen a pala, az agyagpala, az agyag és a kaolin – kitermeléséből származó meddőközet (spoils) tekintetében. Ezenfelül átmeneti időszakot határoznak meg az adó Észak-Írországból történő bevezetésére.
- 6 Az AGL a kereskedelmi kitermelés tárgyát képező sóder tonnájáért 1,60 font sterling (GBP) összegben kerül kivetésre (a törvény 16. cikkének (4) bekezdése).
- 7 A módosított törvény 16. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az AGL attól az időponttól számítva esedékes – amennyiben a hatálya alá tartozó sódermennyiség az Egyesült Királyságban kereskedelmi célú kitermelés tárgyát képezi –, amikor a törvény hatályba lépett. Az tehát mind az importált sódermennyiségekre, mind az Egyesült Királyságban kitermelt sódermennyiségekre egyformán vonatkozik.
- 8 A végrehajtási rendelet 13. cikke (2) bekezdésének a) pontja lehetővé teszi a kitermelő számára, hogy adócsökkentésben részesüljön, amennyiben az adó alá eső sódert további feldolgozás nélkül az Egyesült Királyságon kívülre exportálják vagy szállítják.

9 A módosított törvény 17. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A jelen részben »sóder« alatt (a fenti 18. cikkre figyelemmel) kő, kavics vagy homok értendő, valamint az összes olyan anyag, amely azoknak átmenetileg részét képezi vagy azoknak természetes keveréke.”

10 A törvény 17. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a sóder négy esetben nem adóköteles: amennyiben az kifejezetten mentességet élvez; amennyiben azt előzőleg építési célra használták; amennyiben már korábban kivetették rá a sóderre vonatkozó adót; vagy amennyiben a törvény hatálybalépésekor nem a lelőhelyén található.

11 A módosított törvény 17. cikkének (3) és (4) bekezdése bizonyos esetekben adómentességről rendelkezik.

12 A módosított törvény 18. cikke (1), (2) és (3) bekezdése meghatározza azokat az eljárásokat, amelyek adómentesek, és az e mentesség hatálya alá tartozó anyagokat.

A közigazgatási eljárás és a nemzeti bíróság előtti peres eljárás

13 Egy 2001. szeptember 24-i levélben a Bizottsághoz panasz (a továbbiakban: az első panasz) érkezett két olyan vállalkozástól, amely a felperessel semmilyen kapcsolatban nem áll, és amely azt kérte, hogy kilétét ne hozzák az érintett tagállam tudomására, az EK-Szerződés [88.] cikkének alkalmazására vonatkozó részletes

szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 6. cikke (2) bekezdésének megfelelően. A panaszosok állítása szerint egyes anyagok kizárása az AGL alkalmazásának hatálya alól, az Észak-Írországra vonatkozó exportmentesség és az eltérések lényegében állami támogatást képeznek.

- 14 2001. december 20-án Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága tájékoztatta a Bizottságot az állami támogatások rendszeréről, amely „A sóderre vonatkozó adó szakaszos bevezetése Észak-Írországban” elnevezést viseli.
- 15 2002. február 6-i levelében a Bizottság közölte a tagállammal az első panasz összefoglalását, és felhívta egyrészt az e panaszra vonatkozó észrevételeinek előterjesztésére, másrészt pedig arra, hogy szolgáltatson további információkat az AGL-re vonatkozóan, amelynek a tagállam 2002. február 19-i levelével eleget is tett.
- 16 2002. február 11-én a felperes keresetet indított az AGL ellen a High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division ([Anglia és Wales] Legfelsőbb Bírósága, Queen's Bench Division, Egyesült Királyság) előtt. A felperes különösen az állami támogatásokra vonatkozó közösségi jogszabályok megsértésére hivatkozott. 2002. április 19-i ítéletével a High Court of Justice elutasította a keresetet, meghagyva a felperes számára azt a lehetőséget, hogy a Court of Appealhez (England & Wales) ([Anglia és Wales] fellebbviteli bíróságához) forduljon fellebbezéssel. A felperes fellebbezése eredményes volt, a Court of Appeal elrendelte az eljárás felfüggesztését, tekintettel a Bírósághoz benyújtott jelen keresetre.
- 17 2002. április 15-i levelével a felperes időközben panaszt nyújtott be a Bizottsághoz az AGL ellen (a továbbiakban: a felperes panasz). Ebben lényegében azt állította, hogy egyes anyagok kizárása az AGL alkalmazásának hatálya alól, akárcsak az exportmentesítések, állami támogatást képeznek. Ami az Észak-Írországra vonatkozó

eltéréseket illeti, amelyekről az Egyesült Királyság hatóságai értesítést küldtek, azok összeegyeztethetetlenek a közös piaccal.

A megtámadott határozat

- 18 2002. április 24-én a Bizottság határozatot (a továbbiakban: a megtámadott határozat) fogadott el arról, hogy nem emel kifogást az AGL-lel szemben.
- 19 2002. május 2-án az Egyesült Királyság hatóságai közölték a megtámadott határozatot a felperessel. A felperest erről a Bizottság 2002. június 27-i levelében hivatalosan értesítette.
- 20 Határozata 43. pontjában a Bizottság úgy vélte, hogy az adó nem tartalmaz állami támogatásnak minősülő elemet az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében, mivel annak alkalmazási körét az adórendszer logikája és jellege indokolja. Ezenfelül úgy vélte, hogy az Észak-Írországnak biztosított mentesség, amelyről értesítették a Bizottságot, összeegyeztethető a közös piaccal.
- 21 Az AGL alkalmazása hatályának leírásakor a 8. és 9. pontban a Bizottság hangsúlyozza, hogy ez az adó a tiszta sóderre kerül kivetésre, amely a meghatározás szerint „az elsődleges kitermelés tárgyát képező természetes érctelepekről származó sóder”, amely „kőzetdarabokból, homokból és kavicsból tevődik össze, és amely

felhasználható nyers állapotban vagy olyan mechanikus eljárásokat követően, mint a zúzás, mosás és osztályozás”. A kitűzött célok hatálya alól kizárt anyagokat illetően a Bizottság a megtámadott határozat 11–13. pontjában a következőkre mutat rá:

„Az AGL nem kerül kivetésre azon anyagokra, amelyek más eljárások melléktermékei vagy egyéb hulladécai. A brit hatóságok szerint ezen anyagok közé tartozik a pala- és kaolin hulladék, a meddőközet, a hamu, a kohókból származó (szén)salak, az üveg- és kaucsukhulladék. Az AGL ugyanígy nem vonatkozik az újrahasznosított sóderre, mely kategóriába az olyan kőzetdarabok, homok és kavics tartozik, amely korábban már legalább egyszer első felhasználás tárgyát képezte (általában az építőiparban vagy közmunkáknál).

A brit hatóságok szerint az ilyen anyagok kizárása az AGL alkalmazásának hatálya alól azok építőanyagként való felhasználását ösztönzi, és csökkenti a tiszta sóder túlzott kitermelését, amely így az erőforrásokkal való hatékony gazdálkodást is elősegíti.

A brit hatóságok eredeti tervei abból a feltevésből indulnak ki, hogy az AGL tiszta sóder keresleti volumenének évente átlagosan 20 millió tonnával való csökkentését teszi majd lehetővé, ami az Egyesült Királyságban éves kereslet szintjén 230–250 millió tonnás nagyságrendet fog eredményezni.”

- 22 Az AGL alkalmazási körére vonatkozó értékelést illetően a megtámadott határozat 29. és 31. pontja a következőket mondja ki:

„A Bizottság rámutat arra, hogy az AGL csak a sóderként felhasznált kőzetdarabok, homok és kavics kereskedelmi kitermelése után kerül kivetésre. Ezen anyagokra nem

vetik ki az adót, ha azokat más célra használják fel. Az AGL csak a tiszta sóderre kerül kivetésre. Nem terheli adó a melléktermékként vagy más eljárások hulladékként kitermelt sódert (másodlagos sóder), sem az újrahasznosított sódert. Következésképpen a Bizottság úgy véli, hogy az AGL csak bizonyos tevékenységi ágazatokat és vállalkozásokat érint. Ezért megjegyzi, hogy meg kell vizsgálni azt, hogy az AGL alkalmazási köre igazolt-e az adórendszer logikája és felépítése által.

[...] [A]z Egyesült Királyság nemzeti adórendszere szabad meghatározásának gyakorlása keretében az AGL-t azzal a szándékkal vezette be, hogy maximalizálja az újrahasznosított sóder és a tiszta sódert kiváltó egyéb alternatív megoldások használatát, és ezzel előmozdítsa a tiszta sóder – amely nem megújuló természeti erőforrás – gazdaságos felhasználását. A sóderkitermelés által képviselt környezeti károk, amelyeket az Egyesült Királyság az AGL révén visszaszorítani szándékozik, magukban foglalják a zajártalmakat, a port, a biológiai sokféleség veszélyeztetését és a vizuális környezetszennyezést.”

23 A Bizottság ebből azt a következtetést vonta le a 32. pontban, hogy az AGL egy speciális adó, amelynek alkalmazási köre igen korlátozott, és a tagállam által az érintett tevékenységi ágazat sajátos jellemzői alapján került meghatározásra, valamint hogy az adó felépítése és hatálya egyértelmű különbségtételt tükröz a tiszta sóder kitermelése – amely nem kívánatos következményekkel jár a környezetre nézve –, illetve a másodlagos vagy újrahasznosított sóder előállítására között, amely jelentősen hozzájárul a vágászatból, egyéb munkálatokból vagy a más célból szabályosan végzett eljárásokból származó kőzetdarabok, kavics és homok feldolgozásához.

24 Az Egyesült Királyság területén előzetesen feldolgozásra nem került, exportált sóderre vonatkozó mentességet illetően a megtámadott határozat a 33. pontjában a következőket mondja ki:

„[...] e megoldást az a tény indokolja, hogy a sóder mentességet élvezhet az adó alól az Egyesült Királyságban, amennyiben azt mentességet élvező gyártási eljárás (pl.

üveg-, műanyag-, papír-, műtrágya- vagy növényvédőszer-gyártás) során használják fel. Mivel a brit hatóságok nem tudnak ellenőrzést gyakorolni a területükön kívül történő sóderfelhasználás felett, a kivitel mentesítése a sódert exportálók jogbiztonsága érdekében, valamint azért szükséges, hogy elkerülhető legyen az egyenlőtlen bánásmód azon sódermennyiségek exportja esetén, amelyek az Egyesült Királyságon belül egyébként mentességet élvezhetnének.

- 25 A Bizottság a 34. pontban az alábbi következtetésre jutott:

„Az ilyen adó jellegéből és általános felépítéséből következik, hogy az nem alkalmazható a másodlagos sóderre, sem az újrahasznosított sóderre. Az adó kivetése a tiszta sóder kitermelésére hozzájárul az elsődleges sóderkitermelés, valamint a nem megújuló természeti erőforrások felhasználásának és azoknak a környezetre gyakorolt káros hatásainak csökkentéséhez. A Bizottság ezért azon a véleményen van, hogy azok az előnyök, amelyek egyes vállalkozások tekintetében az AGL alkalmazási körének meghatározása folytán keletkeznek, igazoltak az adórendszer jellege és általános felépítése által.”

Az eljárás

- 26 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. július 12-én érkezett kérelmével a felperes a jelen keresetet terjesztette elő.
- 27 Ugyanezen a napon külön iratként az Elsőfokú Bíróság Hivatalához érkezett kérelmével a felperes azt kérte, hogy az ügyet az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 76a. cikkében foglalt gyorsított eljárás szerint tárgyalják. 2002. július 30-án az Elsőfokú Bíróság elutasította e kérelmet.

- 28 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2002. október 29-én érkezett kérelemmel az Egyesült Királyság hatóságai a jelen eljárásban beavatkozókénti részvételük engedélyezését kérték az alperes kérelmeinek támogatására. 2002. november 28-i végzésében az Elsőfokú Bíróság második tanácsának elnöke engedélyezte a beavatkozókénti részvételt. A beavatkozó benyújtotta beadványát, a többi fél pedig arra vonatkozóan a megadott határidőn belül benyújtotta észrevételeit.
- 29 Az előadó bíró tárgyalásra készített jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (második tanácsa) úgy döntött, hogy előzetes intézkedések elrendelése nélkül megnyitja a szóbeli szakaszt. A felek az Elsőfokú Bíróság által feltett írásbeli kérdésekre válaszoltak, és a megadott határidőn belül benyújtották a kért dokumentumokat.
- 30 A 2005. december 13-án megtartott tárgyaláson a felek kérelmeit és az Elsőfokú Bíróság által feltett kérdésekre adott válaszait meghallgatták.

A felek kérelmei

- 31 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:
- semmisítse meg a megtámadott határozatot, kivéve annak az Észak-Írországnak megadott mentességre vonatkozó részét;

  - kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

32 A Bizottság és a beavatkozó azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- a keresetet – mint elfogadhatatlant vagy megalapozatlant – utasítsa el;
- kötelezze a felperest a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

A felek érvei

- 33 A Bizottság – anélkül, hogy alakszerű elfogadhatatlansági kifogást nyújtott volna be – vitatja a kereset elfogadhatóságát. Véleménye szerint a megtámadott határozat nem érinti személyében a felperest az EK 230. cikk nyvedik bekezdése értelmében.
- 34 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a megtámadott határozathoz hasonló határozatok, amelyek valamely támogatási rendszert fogadnak el, általános hatályú normatív jogi aktust képeznek. A személyes érintettség klasszikus kritériuma értelmében (a Bíróság C-50/00. P. sz., Unión de Pequeños Agricultores kontra Tanács ügyben 2002. július 25-én hozott ítélete [EBHT 2002., I-6677. o.]) a felperest tehát személyében nem érinti az a határozat, amely nem emelt kifogást az EK 88. cikk (3) bekezdésében foglalt előzetes vizsgálat lezárását illetően.
- 35 Véleménye szerint a felperes többek között nem bizonyította, hogy a megtámadott határozat tagjainak legalább egyikét személyében érintené.

- 36 Ellenkérelmében a Bizottság azt állítja, hogy amikor úgy dönt – mint a jelen esetben is –, hogy nem indít hivatalos vizsgálati eljárást, akkor a személyes érintettség fennállásának megállapíthatóságához azt kell bizonyítani, hogy a szóban forgó támogatás a felperes valamely tagjának versenyhelyzetére befolyással van. A Bizottság az érvelését az Elsőfokú Bíróság T-398/94. sz., Kahn Scheepvaart kontra Bizottság ügyben 1996. június 5-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-477. o.] 43. és 50. pontjára; a T-188/95. sz., Waterleiding Maatschappij kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 16-án hozott ítéletének [EBHT 1998., II-3713. o.] 60-65. pontjára és a T-69/96. sz., Hamburger Hafen- und Lagerhaus és társai kontra Bizottság ügyben 2001. március 21-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-1037. o.] 41. pontjára alapítja.
- 37 A vizonválaszban a Bizottság végeredményben azt fejtette ki, hogy a személyes érintettség értékelése céljából alkalmazandó kritérium a felperes versenyhelyzetére gyakorolt lényeges befolyás a Bizottság olyan határozata esetében is, amely nem emel kifogást, illetve abban az esetben is, ha a jogerős határozat a hivatalos vizsgálati eljárás lezárása mellett dönt (a Bíróság 169/84. sz., COFAZ és társai kontra Bizottság ügyben 1986. január 28-án hozott ítélete [EBHT 1986., 391. o.]).
- 38 A Bizottság e tekintetben arra hivatkozik, hogy a fent hivatkozott Waterleiding Maatschappij kontra Bizottság ügyben, valamint a T-114/00. sz., Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum kontra Bizottság ügyben 2002. december 5-én hozott ítéletében (EBHT 2002., II-5121. o.) az Elsőfokú Bíróság tévedett annak megállapításakor, hogy a Bíróság C-198/91. sz., Cook kontra Bizottság ügyben 1993. május 19-én hozott ítélete (EBHT 1993., I-2487. o.) és C-225/91. sz., Matra kontra Bizottság ügyben 1993. június 15-én hozott ítélete (EBHT 1993., I-3203. o.) kettős kritériumot állított fel, aszerint hogy a határozatot az előzetes vizsgálati eljárás végén, vagy a hivatalos vizsgálati eljárás végén hozták. A tárgyaláson – a Bíróság C-78/03. P. sz., Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben 2005. december 13-án hozott ítéletének (EBHT 2005., I-10737. o.) hatályára vonatkozó álláspont kifejtésére adott felhívásra – a Bizottság úgy nyilatkozott, hogy ez az ítélet – figyelemmel Jacobs főtanácsnok indítványára – megerősítette azt a kritériumot, miszerint a támogatási rendszernek a felperes versenyhelyzetére lényeges befolyással kell lennie.
- 39 A Bizottság véleménye szerint jelen esetben a felperes a keresetben nem szolgáltatott pontos információt egyik tagjáról sem, így tehát nem lehet megállapítani, hogy közülük legalább az egyik keresethőségi joggal rendelkezne.

- 40 A Bizottság hozzáteszi, hogy a felperes négy tagjára vonatkozó újabb ténybeli elemek, amelyeket csak a válaszadási szakaszban terjesztettek elő, elfogadhatatlanok.
- 41 Mindenesetre ezen újabb ténybeli elemek sem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy az adott vállalkozások versenyhelyzetét a megtámadott határozat lényegesen befolyásolta volna. A Bizottság e tekintetben azt állítja, hogy a felperes által feltüntetett számadatok azt mutatják, hogy a felperes két tagja – a Torrington Stone Ltd és a Cloburn Quarry Co. Ltd – tevékenységének legjelentősebb része nem adóköteles. Ráadásul véleménye szerint nem elegendő, hogy valamely vállalkozás köteles másodlagos anyagai egy részét hulladékként kiselejtezni.
- 42 Végül a Bizottság úgy véli, hogy – még ha az Elsőfokú Bíróság megállapítaná, hogy a felperesnek van keresetőségi joga – tekintettel arra a tényre, hogy a megtámadott határozatot az előzetes vizsgálati eljárás végén hozták, az egyetlen elfogadható megsemmisítés iránti jogalap a hivatalos vizsgálati eljárás megindításának hiányára alapított jogalap lenne. Ezt a típusú eljárási szabálytalanságot pedig a hivatalos eljárás megindításával lehetne orvosolni. Mindenesetre a felperesnek nem lenne keresetőségi joga a jogerős határozattal szemben.
- 43 A felperes azt állítja, hogy a megtámadott határozat őt közvetlenül és személyében érinti, tekintettel mind tagjainak keresetőségi jogára, mind panaszosi helyzetére. Lényegében az AGL – amely főként az újrashasznosított sóder és más, az adó hatálya alá tartozó anyagokat helyettesítő termékek felhasználására szeretne ösztönözni – egyik fő célja a piac szerkezetének befolyásolása. Ezért ez az adó negatív hatással van a felperes tagjai mindegyikének – akik mindannyian az AGL hatálya alá tartozó anyagokat állítanak elő – versenyhelyzetére. Válaszában a felperes szemléltetésként ismertette több tagjának versenyhelyzetét.

- 44 A felperes hozzáteszi, hogy a Bizottság által a különböző jogalapok elfogadhatóságát illető különbségtétel mesterséges. A felperes szerint ugyanis, ha a felperes bizonyítja, hogy a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát vétett, ez szükségszerűen magában foglalja azt, hogy a Bizottság nehézségekkel találta magát szemben, amelyek hivatalos vizsgálati eljárás megindítását követelték volna meg.

Az Elsőfokú Bíróság állásponjtja

- 45 Az ítélezési gyakorlat szerint a határozatok címzettjein kívüli egyéb jogalanyok csak akkor állíthatják, hogy személyükben érintettek, ha ez a határozat sajátos jellemzőik vagy olyan helyzet folytán vonatkozik rájuk, mely minden más személytől megkülönbözteti, és ezáltal a címzetthez hasonló módon egyéníti őket (a Bíróság 25/62. sz., Plaumann kontra Bizottság ügyben 1963. július 15-én hozott ítéletének [EBHT 1963., 197. o.] 223. pontja; a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 20. pontja; a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 14. pontja és végül a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítéletének 33. pontja).
- 46 Jelen esetben a felperes társulás által hivatkozott azon körülmény, miszerint ő panaszt nyújtott be a Bizottsághoz az AGL-re vonatkozóan, és kifejtette azon szándékát, hogy az eljárásba beavatkozva, abban érintett félként részt vegyen az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében, nem elegendő ahhoz, hogy e minőségében keresetjogi jogot szerezzen, és saját nevében keresetet indítson azon megtámadott határozattal szemben, amelyben a Bizottság úgy döntött, hogy nem indít hivatalos vizsgálati eljárást. Az a tény, hogy a felperes panasza, akárcsak a harmadik vállalkozások által előterjesztett első panasz, arra indította a Bizottságot, hogy megvizsgálja az AGL alkalmazási körét a megtámadott határozatban, nem teszi lehetővé azt, hogy a felperest olyan tárgyalófélként kezeljék, akinek a helyzetét az említett határozat befolyásolná (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 56. és 57. pontját).

- 47 Ezzel szemben a felperes helyesen hívja fel a figyelmet arra, hogy elfogadható a valamely szervezet azon tagja vagy tagjai nevében a szervezet által benyújtott kereset, akik vagy amelyek saját maguk is benyújthattak volna elfogadható keresetet (az Elsőfokú Bíróság T-447–T-449/93. sz., AITEC és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. július 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-1971. o.] 60. pontja és T-266/94. sz., Skibsværftsforeningen és társai kontra Bizottság ügyben 1996. október 22-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-1399. o.] 50. pontja).
- 48 Ennélfogva az Elsőfokú Bíróság feladata annak a megvizsgálása a jelen ügyben, hogy a felperes tagjai vagy közülük legalább egyesek olyanak tekinthetők-e, mint akiket a megtámadott határozat személyükben érint.
- 49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EK 88. cikkben foglalt, az állami támogatások ellenőrzésére szolgáló eljárás keretében különbséget kell tenni egyrészt az e cikk (3) bekezdése által bevezetett támogatások előzetes vizsgálatának szakasza – amelynek egyedüli célja annak lehetővé tétele a Bizottság számára, hogy kialakítsa elsődleges véleményét a szóban forgó támogatás teljes vagy részleges összeegyeztethetőségéről –, másrészt az ugyanezen cikk (2) bekezdésében foglalt vizsgálati szakasz között. Csak ez utóbbi rendelkezés – amely arra szolgál, hogy a Bizottság számára lehetővé tegye azt, hogy teljes információt kapjon az ügy összes adatára vonatkozóan – keretében írja elő az EK-Szerződés a Bizottság számára azt a kötelezettséget, hogy felhívja az érintetteket észrevételeik benyújtására (a Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 22. pontja; a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 16. pontja; C-367/95. P. sz., Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben 1998. április 2-án hozott ítéletének [EBHT 1998., I-1719. o.] 38. pontja és a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 34. pontja).
- 50 Abban az esetben, ha a Bizottság az EK 88. cikk (2) bekezdésében foglalt hivatalos vizsgálati eljárás megindítása nélkül az ugyanezen cikk (3) bekezdése alapján hozott határozattal megállapítja, hogy valamely támogatás összeegyeztethető a közös piaccal, az e cikk (2) bekezdésében foglalt eljárási garanciák kedvezményezettjei csak akkor tudják biztosítani azok betartását, ha lehetőségük van e határozat közösségi bíróság előtti megtámadására (a Bíróság a fent hivatkozott Cook kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 23. pontja; a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 17. pontja és a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 40. pontja).

- 51 Ezen okoknál fogva a közösségi bíróság az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintett fél által az EK 88. cikk (3) bekezdésén alapuló határozat ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetet akkor nyilvánítja elfogadhatónak, ha azzal a felperes az említett rendelkezésre alapított eljárási jogok védelmét szeretné elérni (a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 35. pontja).
- 52 Mivel az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében vett érintettek – akik ennél fogva az EK 230. cikk negyedik albekezdése alapján megsemmisítés iránti keresetet nyújthatnak be – azok a személyek, vállalkozások vagy társulások, amelyek érdekeit esetleg sérti egy támogatás megadása, azaz különösen az e támogatás kedvezményezettjével versenyben álló vállalkozások és a szakmai szervezetek (a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 41. pontja).
- 53 Ezzel szemben, ha a felperes vitatja a támogatást vizsgáló határozat megalapozottságát, az a pusztán tény, hogy az EK 88. cikk (2) bekezdése értelmében ő érintetteknek tekinthető, nem elegendő a kereset elfogadhatóságának megállapításához. Tehát a felperesnek ezért bizonyítania kell, hogy a fent hivatkozott Plaumann kontra Bizottság ügyben hozott ítélet értelmében vett sajátos helyzetben van. Ez az eset áll fenn különösen akkor, ha a felperes piaci helyzetét lényegesen befolyásolja a szóban forgó határozat tárgyát képező támogatás (a fent hivatkozott Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 37. pontja).
- 54 Jelen keresettel a felperes nem elégszik meg annak megtámadásával, hogy a Bizottság elutasította a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását, hanem a megtámadott határozat megalapozottságát is vitatja. Ennél fogva meg kell vizsgálni, hogy releváns módon tüntette-e fel azokat az okokat, amelyek miatt az AGL alkalmas arra, hogy tagjai közül legalább az egyiknek a versenyhelyzetét lényegesen befolyásolja a sóder piacán.

- 55 Jelen esetben először is, az AGL alkalmazási körének meghatározását illetően, a megtámadott határozat 12. és 13. pontjából egyértelműen kitűnik, hogy ezen adónak az a célja, hogy elmozdítsa a tiszta sóder iránti kereslet egy részét más termékek irányába, amelyek adómentesek abból a célból, hogy ösztönözzék azok sóderként való alkalmazását, és csökkentsék a tiszta sóder kitermelését. A brit hatóságok terveinek megfelelően – amelyet a megtámadott határozat is átvett és nem vitatott – ez az adó lehetővé teszi majd a tiszta sóder iránti kereslet évi átlag 8–9%-os csökkentését.
- 56 Mivel az AGL-nek az a célja, hogy általános jelleggel módosítsa az adóköteles tiszta sóder és az azt helyettesítő adómentes termékek piaci eloszlását, még azt kell megvizsgálni, hogy az valóban alkalmas-e a felperes egyes tagjai versenyhelyzetének tényleges befolyásolására.
- 57 E tekintetben, a Bizottság állításaival ellentétben, a felperes által a válaszbeadványban ismertetett, és egyes tagjainak helyzetére vonatkozó pontosítások nem tekinthetők elkésettnek az eljárási szabályzat 48. cikke (1) §-a értelmében. E pontosítások lényegében a felek közötti vita elhúzódásának tekinthetők. A pontosítások arra szorítkoznak, hogy kiegészítsék – a Bizottság elfogadhatatlanságra vonatkozó kifogásaira adott válaszként – a keresetben előterjesztett érvelést, miszerint az AGL negatív hatással van az olyan vállalkozások versenyhelyzetére, amelyek – mint a felperes tagjai is – adóköteles anyagokat forgalmazznak. Mindenesetre a kereset elfogadhatóságának feltételeit a közösségi bíróság mindig hivatalból vizsgálhatja, és semmi sem akadályozza azt, hogy figyelembe vegye a válaszbeadványban szereplő további következtetéseket.
- 58 A válaszbeadványban foglalt további következtetések szerint – amelyek pontosságát sem a Bizottság, sem a beavatkozó nem vitatta – a felperes egyes tagjai, nevezetesen

a Torrington Stone, a Sherburn Stone Co. Ltd és a Cloburn Quarry közvetlen versenyhelyzetben vannak az AGL bevezetésének köszönhetően versenytársakká vált adómentes anyagokat előállító vállalkozásokkal.

- 59 A felperes többek között rámutatott arra, hogy a Torrington Stone, amely Devonban végzi egy kőbánya kitermelését, nem méretezett köveket és burkolóköveket termel ki, amelyet tonnánként átlagosan [...] és [...] GBP közötti áron értékesítenek, ex works paritáson, valamint méretezett, építkezésre szánt köveket, amelyeket tonnánként [...] GBP áron értékesítésének, ex works paritáson. E termékek a kitermelt kő mennyiségének 3–5%-át teszik ki. A maradék 95% származékos vagy melléktermékekből áll, jelen esetben rendes töltelékanyagokból (átlagosan [...] GBP per tonna áron értékesítve, ex works paritáson) és zúzott töltelékanyagokból (átlagosan [...] GBP per tonna áron értékesítve, ex works paritáson). Csak a méretezett építési kő nem tartozik az AGL hatálya alá. Ennek az adónak a bevezetése előtt a töltelékanyagokat 50 km-es körzetben értékesítették. A bevezetést követően, a töltelékanyagoknak versenytársa akadt e körzeten belül azoknak a származékos anyagok formájában, amelyek a több mint 80 km-re található kaolinbányákból származnak, és amelyek nem tartoznak az AGL hatálya alá.
- 60 A Sherburn Stone-t illetően, amely főként a Yorkshire-ben található Barton-i kőbánya kitermelését végzi, a felperes pontosította, hogy nagy tartószilárdságú beton előállítására szolgáló, szigorú műszaki előírásoknak eleget tevő anyagokat állít elő. E termékek, amelyek a kitermelt kő 50%-át teszik ki, és amelyek átlagos eladási ára tonnánként [...] GBP, ex works paritáson, az AGL hatálya alá tartoznak. A kitermelt kő maradék 50%-ából a Sherburn Stone finom agyagos szénszemcsét és agyagos anyagmaradékot állít elő, amelyet feltöltéshez használnak, és átlag [...] GBP per tonna áron kerül értékesítésre, ex works paritáson. Az AGL bevezetése óta e származékos termékek eladása egyre nehezebbé vált, és raktárkészleteik kezelhetetlenné váltak.
- 61 Ami a Cloburn Quarry-t illeti, amely egy Skóciában található kőbánya kitermelését végzi, a felperes elmagyarázta, hogy kitermelését a magasabb szállítási költségeket is

elviselő, magasabb anyagtartalmú sóder kitermelésére összpontosította. Összes terméke az AGL hatálya alá tartozik. Az e vállalkozás által előállított és főként zúzalékként vagy nagy tartószilárdságú beton előállítására, illetve aszfalthoz keverésre szolgáló, szigorú műszaki előírásoknak megfelelő apró vöröskavics és gránit, amely átlagosan [...] GBP per tonna eladási áron kerül értékesítésre, ex works paritáson, nem áll versenyben az adó alá nem tartozó, kaolin- vagy palakitermeléséből származó anyagokkal. Ezzel szemben a Cloburn Quarry kőbányájából kitermelt származékos, főként finom porból álló, feltöltéshez használt és ex works paritáson átlagosan [...] GBP per tonna áron értékesített anyagok 25%-a versenyben áll az adó hatálya alá nem tartozó anyagokkal.

- 62 E körülmények között a Bizottság által az említett vállalkozások versenyhelyzetére gyakorolt lényeges befolyás hiányának alátámasztására hivatkozott azon körülmény, miszerint e vállalkozások tevékenységének legjelentősebb része, az üzleti forgalmuk adatai alapján nem a sóderhez kötődik, és ezért nem tartozik az adó hatálya alá, nem releváns, mivel e vállalkozások tevékenysége nem nevezhető csupán mellékesnek a sóder piacán, tekintettel főtevékenységükre. Mindenesetre a fent említett feltüntetett számadatokból az derül ki, hogy a sóder formájában megjelenő származékos termékek kereskedelmi előállítása viszonylag jelentős részét képezi az említett vállalkozások tevékenységének.
- 63 Tekintettel a felperes által fent említett különböző tényezőkre, megállapítandó, hogy a felperes nem csupán azt bizonyította, hogy a vitás állami intézkedés alkalmas egyes tagjai versenyhelyzetének befolyásolására, akik ezáltal jogosultak a Bizottság azon határozatának megtámadására, amely úgy döntött, hogy nem indít hivatalos vizsgálati eljárást, hanem azt is, hogy ez a befolyás lényeges.
- 64 Ebből következően a Bizottság által előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást, amely arra irányul, hogy a megtámadott határozatnak az AGL alkalmazási köre meghatározására vonatkozó része elfogadásra kerüljön, el kell utasítani.

- 65 Másodsorban, ami az export esetén való adómentességet illeti, a felperes arra hivatkozik, hogy e mentesség szintén negatív hatással van azon tagjainak versenyhelyzetére, akik nagyon keveset vagy egyáltalán nem exportálnak, szemben az Egyesült Királyság piacán jelentősebb erőt képviselő versenytársaikkal. Ugyanis az adómentesség export esetén azzal az előnnyel jár a versenytársai számára, különösen a Glensanda-i kőbánya üzemeltetőjére, amelynek több mint 90%-a exportált sóderből származik, hogy nem lesznek veszteségeik az Egyesült Királyság területén értékesített termékeik árát érintően. A felperes tagjai viszont arra lesznek kényszerítve, hogy veszteségesen adják el megadóztatott sódermennyiségeiket, ami hátrányosan fogja érinteni az összes termékükre kivetett adó mértékét is.
- 66 A felperes által az Elsőfokú Bíróság írásbeli kérdéseire adott válaszként előterjesztett kiegészítő információk lehetővé teszik annak megállapítását, hogy a felperes tagjai legalább egyikének versenyhelyzetét lényegesen tudja befolyásolni az adómentesség export esetén. Ugyanis a felperes anélkül, hogy a Bizottság vagy a beavatkozó ennek ellentmondana, rámutat arra, hogy a szigorú műszaki előírásoknak megfelelő és főként vasúti síneknél zúzalékként felhasznált (AGL alá tartozó) gránit piacán a Cloburn Quarry közvetlenül versenyben áll a Glensanda-i kőbányával, amely akárcsak a Cloburn Quarry kőbányája, Skóciában található. Ahogyan a felperes arra válaszbeadványában rámutat, és amit a többi fél sem vitatott, a Glensanda-i kőbánya termelésének 50%-át exportálja. A felperes ebből releváns módon azt a következtetést vonta le, hogy az enyhébb műszaki előírásoknak megfelelő anyagok adómentessége export esetén az ezen bánya kitermelését végző vállalkozás számára versenyhelyzeti előnnyel jár a szigorú műszaki előírásoknak megfelelő sóder piacán Skóciában, mivel – szemben a Cloburn Quarry-val, amely az enyhébb műszaki előírásoknak megfelelő sódert veszteséggel értékesíti az Egyesült Királyságban, és ezt a veszteséget a szigorú műszaki előírásoknak megfelelő anyagok árában hozza vissza – az AGL teljes összege, amelyet a glensandai kőbányának az ügyfelei felé fel kell számítani a belső piacon, arányosan felére csökken ahhoz a versenytárséhoz képest, aki nem exportál.
- 67 Ebből következően a Bizottság által a jelen keresettel szemben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást, amely arra irányul, hogy a megtámadott határozatnak az export esetén való adómentességre vonatkozó része elfogadásra kerüljön, szintén el kell utasítani.

- 68 Az előbbi indokok összességére tekintettel szintén el kell utasítani a Bizottság azon kiegészítő tézisé, miszerint csak a hivatalos vizsgálati eljárás megindításának kötelezettsége megsértésére alapított jogalap fogadható el az olyan kereset esetében, amely a Bizottság kifogást nem emelő azon határozatának megsemmisítésére irányul, amelyet az állami támogatások előzetes vizsgálati szakaszának végén hoztak valamely állami intézkedéssel szemben. Jelen esetben, tekintettel a felperes tagjai helyzetének lényeges befolyásolására a piacon, a felperes az EK 230. cikk második bekezdésében felsorolt bármely jogellenességre vonatkozó jogalapra hivatkozhat (lásd a Bizottság kontra Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum ügyben hozott ítélet 37. pontját).
- 69 Ebből következően a keresetet annak minden jogalapja tekintetében elfogadhatónak kell nyilvánítani.

Az ügy érdeméről

- 70 Kereseti kérelmének alátámasztásaként a felperes elsőként az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére, másodikként az indokolás hiányára, harmadikként a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárás megindítására vonatkozó kötelezettségének megsértésére, negyedikként pedig ugyanezen intézmény kötelezettségeinek az előzetes vizsgálat során történő elmulasztására hivatkozik. Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy célszerű az első két jogalapot összevonni.

Az EK 87. cikk (1) bekezdése megsértésére és az indokolás hiányára alapított jogalapokról

A felek érvei

- 71 A felperes először is felhívja a figyelmet arra, hogy a támogatás szelektív jellegére vonatkozó feltétel akkor teljesül, ha az adórendszer az általa kitűzött célok

tekintetében hasonló helyzetben lévő piaci szereplőket eltérő bánásmódban részesíti, amelyet a rendszer jellege vagy általános felépítése nem indokol (a Bíróság C-143/99. sz., *Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben 2001. november 8-án hozott ítéletének [EBHT 2001., I-8365. o.] 41. és 42. pontja).

72 A felperes szerint a fent hivatkozott *Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben a Bíróság azt állapította meg, hogy az azon vállalkozások energiafelhasználására tekintettel adott környezetvédelmi adó alóli mentesség, amelyek fogyasztása meghalad bizonyos küszöböt, állami támogatás jellegű elemeket tartalmaz, mivel e mentesség nem jár az anyagi javakat előállító vállalkozásoknak. A felperes e tekintetben kiemeli, hogy az *Adria-Wien Pipeline* szolgáltató társaság, amely nem állt versenyhelyzetben a mentességben részesülő vállalkozásokkal.

73 A jelen ügyben az AGL kivételes adótehernek és nem kivételes adókedvezménynek való minősítése pusztán formális, és nem változtatja meg az elemzést. E tekintetben a Bizottságnak az AGL ágazati alkalmazásán alapuló érvelése nagyon közel áll Mischo főtanácsnok által a fent hivatkozott *Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben (EBHT 2001., I-8369. o.) előterjesztett indítványában kifejtett érveléshez. Márpedig a Bíróság az ítéletében kizárta a főtanácsnok elemzését, amely a szóban forgó adórendszer szelektív jellegének hiányát állapította meg, azzal az indokkal, hogy először is az adó kivételének hiánya nem képez az általános szabálytól való eltérést, másodsor az eltérő bánásmód a különböző ágazatokra vonatkozik, harmadszor pedig az adó alkalmazási köre objektív kritériumokon alapul.

74 Jelen esetben a Bizottság nyilvánvaló értékelési hibát vétett akkor, amikor úgy döntött, hogy az AGL tárgyi és területi hatályának meghatározását az adórendszer logikája és jellege indokolja, és ezért az AGL nem minősül állami támogatásnak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében.

- 75 Ami az adóköteles és az adómentes anyagok közötti különbségtételt illeti, a felperes először is azt rója fel a Bizottságnak, hogy a tiszta sóder érintett piacát nem objektív módon határozta meg a megtámadott határozatban.
- 76 A felperes ezt követően alapvetően arra a különbségtételre alapítja érvelését, amely a tiszta sóder mint elsődleges nyersanyag – amely a kőbányák kitermelésének fő termékét képezi – és a másodlagos anyagok – amelyek az elsődleges nyersanyagok kitermelése során elkerülhetetlenül keletkező, gyengébb minőségű melléktermékei – között áll fenn.
- 77 A felperes azon a véleményen van, hogy a szóban forgó adórendszer logikájából az következik, hogy az AGL-t azokra az elsődleges nyersanyagokra kell alkalmazni, amelyek sódert helyettesítő anyagokkal (másodlagos bányászati termékekkel, újrahasznosított termékekkel vagy más helyettesítő anyagokkal) pótolható. Ezzel szemben adómentessé kellene tenni azokat az elsődleges nyersanyagokat, amelyek nem helyettesíthetők, valamint az ilyen elsődleges nyersanyagok kitermelésekor előállított másodlagos anyagokat. Tulajdonképpen e két utóbbi anyagkategória megadóztatása, az elsődleges anyagokat helyettesítő anyagok hiányában, nem azzal a hatással fog járni, hogy elviszi a keresletet a környezetet kevésbé károsító helyettesítő anyagok irányába.
- 78 A felperes elismeri, hogy a törvény – amely tartalmazza az adó hatálya alá tartozó és az adómentes anyagok jegyzékét – nem alkalmazza az „elsődleges” és a „másodlagos” nyersanyagok kifejezést, és hogy az említett meghatározások nem az egyedüli lehetséges meghatározások. Ugyanakkor felrója a Bizottságnak azt, hogy e kifejezéseket a megtámadott határozatban anélkül használta, hogy azokat meghatározta volna, amely így félreértések forrásául szolgálhat.
- 79 Egyébiránt véleménye szerint a Bizottság tévesen erősítette meg a megtámadott határozat 29. pontjában, hogy „nem terheli AGL a melléktermékként vagy más

eljárások hulladékként kitermelt sódert (másodlagos sóder)”. Tehát egyes másodlagos sóderekre (mint a mészkő, mész vagy cement előállítására szolgáló származékos termékek vagy a szilikátos homok kitermeléséből származó, üveggyártáshoz használt származékos termékek) az adó kivetésre kerül. Az említett megállapítás tehát az AGL jellegének a Bizottság általi nyilvánvalóan téves értékelése. Ráadásul a megtámadott határozat az AGL törvény által megállapított változatának értékelésén alapul.

80 Másfelől ami az AGL célkitűzéseit illeti, a Bizottság a megtámadott határozatban, akárcsak a beavatkozó, kizárólag a sóderként felhasznált anyagok kitermelésével kapcsolatos környezetvédelmi törekvésekre hivatkozik.

81 Így a Bizottság tézisével ellentétben, az adó alkalmazási körének meghatározása nem felel meg a kitűzött célnak, amely alapvetően a sóderkitermelés környezeti költségeinek beépítésére, és az újrahasznosított nyersanyagok vagy más helyettesítő anyagok alkalmazásának elősegítésére törekszik annak érdekében, hogy csökkentse a kitermelésnek a környezetre gyakorolt nemkívánatos hatásait. Ebből a szempontból a törvény lényegében hasonló helyzetekre vonatkozó bánásmódbeli eltéréseket hozott létre.

82 Először is az elsődleges termékek egy jelentős csoportja – különösen az agyag, a pala, a kaolin, a fazekasagyag és az agyagpala – csakúgy, mint a másodlagos termékek, nem tartoznak az AGL hatálya alá. E termékek bányászati kitermelése ugyanazzal a hatással jár a környezetre, mint az olyan megadóztatott termékeké, mint a mészkő vagy a gránit. Így tehát egyes elsődleges termékek, mint a burkolatokhoz használt agyag, vagy a téglagyártáshoz használt agyagpala, olyan anyagokkal is helyettesíthetők, amelyeket környezeti szempontból kevésbé érzékeny területeken elhelyezkedő kőbányákban termelnek ki, vagy másodlagos anyagokkal is helyettesíthetők, más típusú burkolatok és téglát helyettesítő anyagok előállításához.

- 83 Egyébként az olyan anyagok, mint az agyaggala és a rossz minőségű pala, akárcsak az agyag, a kaolin és a fazekasagyag, amelyeket az Egyesült Királyság számos kőbányájában termelnek, és sóderként mint elsődleges nyersanyagot alkalmaznak, adómentesek, még akkor is, ha helyettesítő termékekkel pótolhatók. E tekintetben a felperes cáfolja a Bizottság és a beavatkozó azon érvelését, miszerint ezek az anyagok azért adómentesek, mert nem minősülnek sódernek. A felperes pontosítja, hogy a „sóder” kifejezés az anyag rendeltetésére, és nem az anyagok egy sajátos csoportjára utal. Az említett adómentes anyagokat nemigen lehetett sóderként használni az Egyesült Királyságban a közelmúltban, különös tekintettel azok szállítási költségeire. Mindenesetre azok adó alóli mentesítése elősegíti az ilyen elsődleges nyersanyagok sóderként történő felhasználását.
- 84 Ezen anyagok kizárása az AGL alkalmazási köréből nem indokolt sem az AGL jellege, sem annak általános felépítése által. A felperes e tekintetben a Bíróságnak a fent hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélete 52. és 53. pontjára, valamint az Elsőfokú Bíróságnak a T-269/99., T-271/99. és T-272/99. sz., Diputación Foral de Guipúzcoa és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 23-án hozott ítéletének (EBHT 2002., II-4217. o.) 62. pontjára hivatkozik.
- 85 Másodszor a többi elsődleges nyersanyag az AGL hatálya alá tartozik, még akkor is, ha azok nem pótolhatók helyettesítő termékekkel. A felperes megemlíti a vörös kavicsot, amelyet sajátos színe miatt járdák és kerékpárutak burkolataként alkalmaznak; az olyan szigorú műszaki előírásoknak megfelelő sódereket, mint például az úttestek burkolataként használt anyagok vagy a vasúti síneknél zúzalékként alkalmazott, szigorú műszaki előírásoknak megfelelő gránit és a zsugorodásmentes vagy nagy szilárdságú betongyártásnál használt sódereket. E különféle anyagok műszaki jellemzői miatt ezeket nemigen lehetséges helyettesítő anyagokkal pótolni. Magasabb árak miatt pedig azokat nem használják földfeltöltésre.
- 86 Harmadszor az olyan elsődleges nyersanyagok – mint például a cement- vagy mészgártáshoz használt mészkő, a méretezett kövek és az olyan anyagok, mint a

szilikátos homok vagy a bizonyos ipari alkalmazásra (például üvegyártásra) szolgáló mészke – másodlagos termékeinek egy jelentős csoportja, amelyek önmagukban adómentesek, az AGL hatálya alá tartoznak. Márpedig ezen elsődleges nyersanyagok nem pótolhatók helyettesítő termékekkel.

87 Az adórendszer logikájának és jellegének e következetlenségei, amelyekre a Bizottság támaszkodik, azt mutatják, hogy az AGL alkalmazási köre azt a szándékot juttatja kifejezésre, amely mentesíteni akar egyes ágazatokat az adó alól annak érdekében, hogy megóvja versenyképességüket. Ezt az Egyesült Királyság hatóságainak számos nyilatkozata is megerősíti, különösen a keresetlevélhez csatolt, a sóder megadóztatására vonatkozó rendelet hatásainak értékelése, amely kiemeli, hogy „egyes [adómentes] anyagok jelentős részét képezik azoknak a termékeknek, amelyek a nemzetközi kereskedelem tárgyai, és amelyek egyesült királysági előállítói kedvezőtlen versenyhelyzetbe kerülnének az importőrökkel szemben, valamint az exportpiacon”, és egy szintén a keresetlevélhez csatolt tanulmány, amely az európai unióbeli környezetvédelmi adókról szól.

88 Másodsorban a felperes arra hivatkozik, hogy a sóderre vonatkozó adómentesség export esetén szintén ellentmondásban van az AGL által állítólag kitűzött környezetvédelmi célokkal. E mentesség csak a brit előállítók versenyképességének megőrzését szolgálja az exportpiacon. Márpedig a környezetvédelmi adók terén a „szennyező fizet” elv jelenti az alapvető kritériumot valamely támogatás fennállásának értékelésénél (Jacobs főtanácsnok indítványa a Bíróság C-126/01. sz. GEMO-ügyben 2003. november 20-án hozott ítélethez [EBHT 2003., I-13769. o. és I-13372. o.]). E tekintetben a felperes vitatja a Bizottság által az ellenkérelemben előterjesztett azon indokolást, miszerint az AGL egy közvetett fogyasztási adó. Ez az indokolás nem szerepel a megtámadott határozatban, és egyébként is téves lenne. Ráadásul nem tenné jogszerűvé az adómentességet export esetén, ahogyan azt például a Svédországban bevezetett sóderre vonatkozó adó is mutatja, amely esetében az export nem is élvez mentességet. Mivel a sóderre vonatkozó adók a kitermeléssel kapcsolatos környezetvédelmi aggodalmakra szeretnének választ adni, ennek általában nem lenne szabad a kettős adóztatás veszélyével járnia. A megtámadott határozatnak az Egyesült Királyság hatóságainak az exportált sóder

rendeltetési helyére vonatkozó ellenőrzési jogának hiányán alapuló indokolása téves. Kémiai sajátosságaiknak köszönhetően ugyanis egyszerű lenne megkülönböztetni az adómentes eljárásokban való alkalmazásra szánt sódert az adó hatálya alá tartozó sódertől.

- 89 Végül a felperes fenntartja, hogy a megtámadott határozat az indokolás hiányában szenved. A Bizottságnak állást kellett volna foglalnia az említett bánásmódbeli eltérésekkel kapcsolatban, amelyek összeegyeztethetetlenek az AGL által előirányzott célkitűzésekkel, mivel „nyilvánvalóan nem tartoznak a tárgyhoz, nincs jelentőségük vagy egyértelműen másodlagosak” (a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 64. pontja).
- 90 A Bizottság cáfolja ezt az érvelést. Véleménye szerint valamely ágazati intézkedés esetében a szelektív jelleg kritériuma akkor teljesül, ha az említett intézkedés különleges előnyt biztosít (a Bíróság C-75/97. sz., Belgium kontra Bizottság, ún. Maribel-ügyben 1999. június 17-én hozott ítéletének [EBHT I-3671. o.] 32. és 33. pontja és a fent hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítéletének 48. pontja). Ezzel szemben a valamely meghatározott ágazatban egy különleges terhet bevezető rendszer nem képez állami támogatást. Ugyanis nem jelent veszélyt a belső piacra, amelyet az állami támogatásokra vonatkozó szabályok védeni akarnak.
- 91 A különleges adók tehát nem tartalmaznak semmiféle állami támogatás jellegű elemet, amennyiben azokat egy meghatározott ágazatra nézve alkalmazzák, vagy ha az azokat létrehozó rendelkezések a rendszer jellegéből vagy általános felépítéséből következnek.
- 92 Jelen esetben az AGL olyan különleges adóterhet képez, amely egy meghatározott és szorosan körülhatárolható ágazatot fed le, a tiszta sóder kereskedelmi kitermelésével foglalkozó ágazatot. Nem nyújt szelektív előnyöket, és ezért nem vonz befektetőket vagy munkahely teremtő vállalkozásokat az Egyesült Királyságba, nem zárja ki a más

tagállamokból származó sódert a brit piacról, és nem nyújt támogatást az exportra. Az AGL tehát nem az állami támogatásokat meghatározó EK 87. cikk (1) bekezdése alá, hanem a Szerződés adózás területén alkalmazandó rendelkezései alá tartozik. Ezért a felperes által idézett, fent hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet nem releváns a jelen ügyben.

93 Ami a törvénynek a szóban forgó támogatási rendszer tervéről való bejelentést követően bekövetkezett, a felperes által hivatkozott módosítását illeti, a Bizottság pontosítja, hogy őt a törvény módosításának tervéről a megtámadott határozat meghozatala előtt írásban, majd szóban értesítették.

94 AZ AGL nem tartalmaz semmiféle támogatás jellegű elemet, mivel az adómentes anyagok javára történő állítólagos eltérések a Bizottság szerint a rendszer jellegéből és felépítéséből következnek.

95 A Bizottság először is elutasítja a felperes által állított következtetlenségeket az AGL alkalmazási körét illetően. Arra hivatkozik, hogy csupán a tiszta sóder tartozik az AGL hatálya alá.

96 Másrésztől egyes, különösen alacsonyabb árúak miatt sóderként használható anyagok a rendszer jellegéből és felépítéséből egyenesen következő mentességben részesülnek, amennyiben azok alkalmasak a tiszta sóder helyettesítésére.

- 97 Ezzel szemben az elsődleges kitermelésből származó termékként felhasznált mészkő vagy homok, – mint sóder –, pótolható újrahasznosított sóderrel vagy más helyettesítő anyagokkal, s ez igazolja azt, hogy ezekre kivetik az AGL-t. Ráadásul megadóztatásuk tükrözi azt az óhajt is, amely figyelembe szeretné venni a kitermelésükkel járó környezetvédelmi költségeket.
- 98 Mivel egyes anyagok adómentességét a Bizottság szerint a rendszer jellege vagy felépítése indokolja, a felperes által hivatkozott azon körülmény, hogy ezek az anyagok versenyben állnak az adó alá tartozó sóderrel, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az állami támogatás jellegű elemeket tartalmaz.
- 99 Másodsorban az export esetén történő adómentesség szintén összhangban van az AGL logikájával.
- 100 Végül véleménye szerint a megtámadott határozat megfelelő indokolást tartalmaz.
- 101 A beavatkozó csatlakozik a Bizottság észrevételeihez. Kiemeli, hogy az AGL-t azért találták ki, hogy biztosítsák azt, hogy a tisztasóder-kitermelés következményei tükröződjenek az árakban. Az ezen adó által elsődlegesen kitűzött cél az olyan helyettesítő termékekhez való fordulás ösztönzése, mint az újrahasznosított sóder vagy más, tiszta sódert helyettesítő anyagok, valamint a sóder hatékony felhasználásának előmozdítása és a helyettesítő termékek fejlesztése. Másodlagos cél az Egyesült Királyság versenyképességének fenntartása, az importált termékek megadóztatása és az export mentesítése révén.

- 102 Az AGL felépítése és alkalmazási köre összeegyeztethető az adórendszer felépítésével és jellegével, ahogyan azt a High Court of Justice is megerősítette fent említett 2002. április 19-i ítéletében. Ugyanis az adó céljainak megfelelően azt az összes tiszta sóderre alkalmazni kell. Az adó nem kerül kivetésre a sódertől eltérő, más célú felhasználásra szánt anyagokra, sem a más feldolgozási eljárásokból származó törmelékekre.
- 103 A kaolin és a fazekasagyag különösen nem tartozik az AGL hatálya alá, mivel azok nem minősülnek sódernek. Hányóik, törmelékeik vagy egyéb melléktermékeik szintén adómentesek, annak érdekében, hogy ösztönözzék azok tiszta sódert helyettesítő felhasználását. A pala, a szén, a lignit és az agyagpala önmagukban nem minősülnek tiszta sódernek. Törmelékeik ugyanezekből az anyagokból állnak, ezért szintén adómentesek. Ami a mészkövet illeti, az a tiszta sóder kategóriájába esőként adó alá tartozhat. Melléktermékei, amelyek bányászati szempontból azonosak, ennél fogva szintén adó alá esnek. Csak a mész- vagy cementgyártáshoz használt mészkeő tartozik adómentes eljárás alá.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 104 Jelen esetben a jogvita tárgya a Bizottság által a megtámadott határozat 43. pontjában alkalmazott szelektivitási kritérium, amellyel a Bizottság kizárta az állami támogatásnak minősítést azzal az indokkal, hogy „az AGL alkalmazási körét az adórendszer logikája és jellege indokolja”.
- 105 Emlékeztetni kell arra, hogy ahhoz, hogy valamely intézkedés az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak minősüljön, annak főként olyan

jellegűnek kell lennie, amely kizárólag egyes vállalkozások vagy egyes tevékenységi ágazatok javára biztosít szelektív előnyöket. E cikk ugyanis azokra a támogatásokra vonatkozik, amelyek „bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által” a versenyt torzítják, vagy a verseny torzításának veszélyével járnak.

- 106 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 87. cikk (1) bekezdése nem tesz különbséget az általában valamely vállalkozást érintő terheket csökkentő intézkedések okai vagy célkitűzései szerint, hanem ezt az intézkedést annak hatása alapján határozza meg. Ebből következik, hogy sem az ilyen intézkedés által esetlegesen megvalósítani szándékozott adójelleg, sem a gazdasági vagy társadalmi cél, vagy a környezetvédelem és a közbiztonság célkitűzései nem elegendők az idézett cikk alkalmazási köréből való kizáráshoz (lásd e tekintetben a Bíróság 173/73. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 1974. július 2-án hozott ítéletének a társadalmi terhek alóli szelektív mentességről, [EBHT 1974., 709. o.] 27. és 28. pontját, valamint a fent hivatkozott Maribel-ügy 25. pontját, a kis- és közepes vállalkozásoknak [KKV-k] biztosított szelektív kamattámogatások tekintetében a haszongépjárműpark felújítása céljából a környezetvédelem és a közúti közlekedési biztonság javítása érdekében a Bíróság C-409/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2003. február 13-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-1487. o.] 46. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-55/99. sz., CETM kontra Bizottság ügyben 2000. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-3207. o.] 53. pontját).
- 107 Valamely intézkedés szelektív jellegének elemzésekor a közösségi bíróság azt vizsgálja, hogy a Bizottság jogosan állapította-e meg, hogy az intézkedés által bevezetett, vállalkozások közötti különbségtétel az előnyök vagy a terhek terén az alkalmazandó általános rendszer jellegéből vagy felépítéséből következik. Ha ez a különbségtétel más célokon alapul, mint az általános rendszer által kitűzött célok, akkor a szóban forgó intézkedés főszabály szerint olyannak minősül, amelyre nézve teljesül az EK 87. cikk (1) bekezdésében foglalt szelektivitási feltétel (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ítéletének 33. pontját, a fent hivatkozott Maribel-ügyben hozott ítélet 33. és 39. pontját, valamint a fent hivatkozott Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke ügyben hozott ítélet 49. pontját). A felperesre hárul a megfelelő bizonyítékok előterjesztése (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság ítélet 53. pontját, valamint az Elsőfokú Bíróság T-127/99., T-129/99. és T-148/99. sz., Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. március 6-án hozott ítéletét [EBHT 2002., II-1275. o.]).

- 108 Ezt az ítélkezési gyakorlatot vette át többek között a Bizottság az állami támogatási szabályoknak a vállalkozások közvetlen adóztatásával kapcsolatos intézkedésekre történő alkalmazásáról szóló, 1998. december 10-i közleményében (HL C 384., 3. o.).
- 109 Jelen esetben meg kell vizsgálni, hogy tekintettel annak jellegére és sajátosságaira, a szóban forgó adó szelektív jelleget mutat-e, a fent említett ítélkezési gyakorlat által felállított kritériumok szerint. Annak bizonyításához, hogy e kritériumok fennállnak, a felperes a kitűzött környezetvédelmi célok kapcsán egyrészt az AGL tárgyi hatálya körülhatárolásának következetlenségére, másrészt az export esetén adott adómentesség következetlenségére hivatkozik.

– Az AGL tárgyi hatálya

- 110 Előzetesen meg kell vizsgálni a felperes azon kifogását, miszerint a Bizottság – azzal, hogy az adóköteles anyagoknak a törvény által meghatározott listájára hivatkozik – az AGL tárgyi hatályának pontatlan meghatározására alapozza érvelését, ami nyilvánvaló értékelési hibához vezetett ezen adó jellegének meghatározásakor a megtámadott határozatban.
- 111 Először is a felperes nem terjesztett elő komoly érveket annak vélelmezhetőségére, hogy a megtámadott határozat a törvény eredeti verziója által megalkotott AGL vizsgálatán alapul. Mégha igaz is, hogy a 2001. december 20-i levél útján az AGL-ről való bejelentéskor az ezen adót bevezető törvény vonatkozó rendelkezéseit még nem módosították, fontos megjegyezni, hogy a bejelentésről szóló levél világosan tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy a 2002-es Finance Act módosításokat fog bevezetni, és a tervezet ezen levél értelmében részét fogja képezni a még megalkotásra váró 2002-es Finance Act-nek. Egyébiránt a megtámadott határozat, valamint az ügyiratok egyes elemei megerősítik, hogy a Bizottság később figyelembe vette ezeket a módosításokat a megtámadott határozat elfogadásakor, különösen azokat a részeket, amelyek a szén, a lignit, a pala, vagy az agyagpala, vagy a törvény 18. cikke (3) bekezdésében felsorolt anyagok kitermeléséből származó törmelékek

adómentességét vezeti be. Ugyanis a Bizottságnak címzett, 2002. február 19-i levelükben az Egyesült Királyság hatóságai az előbbi intézmény egyik kérdésére válaszolva kifejtették, hogy ezen anyagok közül egyesek adómentessé tételének az a célja, hogy lehetővé tegye azok tiszta sódert helyettesítő anyagként való felhasználását. Másfelől a megtámadott határozatból (különösen annak 11. és 29. pontjából) kitűnik, hogy a Bizottság figyelembe vette e törmelékek adómentességét.

- 112 Ezt követően a felperes azon állítását, miszerint a megtámadott határozat 29. pontjából az következik, hogy a Bizottság hibát vétett annak megállapításakor, hogy a kő, homok vagy kavics kitermeléséből származó származékos termékek vagy hulladékok/törmelékek mindegyike adómentes, szintén el kell utasítani. A vitatott rendelkezés 29. pontjának a felperes szerinti olvasata – amely kimondja, hogy az AGL nem kerül kivetésre a melléktermékként vagy más eljárások hulladékaként kitermelt sóderre (másodlagos sóderre) – lényegében a „másodlagos sóder” fogalmának olyan értelmezésén alapul, amely eltér a Bizottság által a megtámadott határozatban foglalt értelmezéstől. Az alperesnek az Elsőfokú Bíróság írásbeli kérdéseire adott válaszából kiderül, hogy az elsődleges sóder fogalmat alapvetően az AGL hatálya alá tartozó sóder jelölésére, míg a másodlagos sóder fogalmat alapvetően a törvényben felsorolt, adómentes sóderre való hivatkozásra használta. Ezzel szemben e kifejezéseket – amelyeket illetően a felek között nem vitás, hogy azok eltérő fogalmakat fedhetnek le – a felperes is alkalmazza az olyan termékek megkülönböztetésére, amelyek egyrésztől valamely kőbánya főtevékenységének tárgyát képezik (elsődleges nyersanyagok), másrésztől amelyek az elsődleges nyersanyagok kitermelésénél keletkező származékos termékek (másodlagos nyersanyagok). E körülmények között a megtámadott határozat gondolatmenetében és a Bizottság által előterjesztett magyarázatokra tekintettel, a 29. pont vitatott rendelkezése arra szorítkozik, hogy kimondja, hogy az AGL nem kerül kivetésre a származékos termékekre és az elsődleges kitermelés törmelékeire, amennyiben azok a módosított törvény értelmében adómentesek. A 29. pont ekként történő értelmezését gyengíti az a tény, hogy a Bizottsághoz címzett 2002. február 19-i levelükben az Egyesült Királyság hatóságai világosan és egyértelműen kifejtették azokat az indokokat (lásd a fenti 137. pontot), amelyek miatt az olyan rosszabb minőségű sódereket, amelyek bizonyos adómentes anyagok származékos termékei, az AGL hatálya alá tartoznak.

- 113 E körülmények között a felperes azon téziséét, miszerint a megtámadott határozat az AGL tárgyi hatályának téves meghatározásán alapul, el kell utasítani.
- 114 Az AGL tárgyi hatályának a környezetvédelmi célkitűzésekkel kapcsolatos állítólagos következetlenségét illetően előzetesen ki kell emelni azt, hogy valamely adó akkor minősíthető környezetvédelmi adónak vagy ökoadóknak, ha „annak megadóztatható tárgya nyilvánvalóan a környezetre gyakorolt káros hatásokon alapul”, ahogyan azt a Bizottság az egységes piacon a környezetvédelmi adókról, díjakról és illetékekről szóló, 1997. március 26-i közleménye (COM(97) 9 végleges) 11. pontjában kimondta. Az ökoadók tehát olyan önálló adójogi intézkedések, amelyeket azok környezetvédelmi célja és sajátos adóalapja jellemez. Az ökoadók bizonyos termékek vagy szolgáltatások megadóztatásáról rendelkeznek annak érdekében, hogy belefoglalják azok árába a környezetvédelmi költségeket, és/vagy, hogy az újrahasznosított termékeket versenyképesebbé tegyék, illetve, hogy az előállítókat, valamint a fogyasztókat az olyan tevékenységek irányba tereljék, amelyek a környezetet fokozottabban óvják.
- 115 E tekintetben kiemelendő, hogy megengedett a tagállamok számára – amelyek a közösségi jog jelenlegi szakaszában, összehangolt közösségi politika hiányában, továbbra is hatáskörrel rendelkeznek a környezetvédelmi politika terén –, hogy ágazati ökoadókat hozzanak létre az előző pontban említett egyes környezetvédelmi célkitűzésekre figyelemmel. A tagállamok a különféle aktuális érdekek kiegyensúlyozásakor a környezetvédelem terén fennálló prioritásaik és ebből következően, az ökoadóval terhelni szándékozott termékek és szolgáltatások meghatározása terén rendelkeznek különösen nagy szabadsággal. Ebből főszabály szerint az következik, hogy önmagában az a körülmény, hogy egy ökoadó olyan pontosan meghatározott intézkedést képez, amely bizonyos meghatározott termékekre vagy szolgáltatásokra irányul, és nem lehet a környezetre összehasonlítható hatást gyakorló, hasonló tevékenységek mindegyikére alkalmazható általános adórendszerbe integrálni, nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az ezen ökoadó alól mentes, hasonló tevékenységek szelektív előnyben részesülnek.
- 116 Az ehhez hasonló tevékenységek ökoadóval való megterhelése egyes meghatározott termékek tekintetében nem hasonlítható ezen tevékenységi ágazat tehercsökkentő

intézkedéseikhez, amelyek különösen a fent hivatkozott Spanyolország kontra Bizottság, CETM kontra Bizottság, és Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletben foglaltakhoz hasonlítanak. Ugyanis az ökoadóktól eltérően, amelyet pontosan annak tárgyi hatálya és saját célja jellemez (lásd a fenti 114. pontot), és ebből a tényből főszabály szerint még nem lehet semmilyen általános rendszerre következtetni, a fent említett tehercsökkentő intézkedések eltérnek az általában a vállalkozásokat sújtó terhek rendszerétől. Az előbbi két ítéletben a terheknek egy olyan kamattámogatás formáját öltő csökkentéséről volt szó, amely rendes kereskedelmi feltételek esetén a vállalkozások haszongépjárműparkjának megújítására vonatkozó igényből következik. A terhek efféle rendszerben az a körülmény, hogy az ilyen, egyébként csak a KKV-knek nyújtott kamattámogatások az érintett tagállamban a haszongépjárműpark megújítását segítik elő, a környezetvédelmi és közúti biztonsági gondokra tekintettel, nem elegendő annak megállapításához, hogy ez az előny egy olyan önmagában létező rendszerhez kötődik, amelyet a felperes nem is ismer (a fent hivatkozott CETM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 53. és 54. pontja). A fenti harmadik ítéletben a Bíróság azt állapította meg, hogy a szóban forgó adóhitel, amelyben kizárólag azok a vállalkozások részesülnek, amelyek jelentős anyagi eszközökkel rendelkeznek, sérti az érintett tagállam adórendszerének alapelveit (az ítélet 166. pontja).

- 117 E jogi háttérre tekintettel, mivel a környezetvédelmi adók jellegüknél fogva a tagállamok által saját környezetvédelmi politikájuk – amely olyan terület, ahol harmonizációs intézkedések hiányában a tagállamok hatásköre megmarad – keretében elfogadott különleges intézkedésnek minősülnek, a Bizottság feladata figyelembe venni az EK 6. cikkben foglalt környezetvédelemmel kapcsolatos elvárásokat valamely környezetvédelmi adónak az állami támogatásokra vonatkozó közösségi szabályok szempontjából történő értékelésekor. Ugyanis az említett cikk azt írja elő, hogy ezen elvárásokat integrálni kell annak a rendszernek a meghatározásába és működtetésébe, amely a torzulásmentes versenyt biztosítja a belső piacon.
- 118 Egyébiránt emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság valamely olyan határozatának felülvizsgálatakor, amelyben úgy dönt, hogy nem indítja meg az EK 88. cikk (2) bekezdésében foglalt hivatalos vizsgálati eljárást, az Elsőfokú Bíróságnak arra kell szorítkoznia – figyelemmel arra a széleskörű mérlegelési jogkörre, amellyel a

Bizottság az EK 88. cikk (3) bekezdése alkalmazásakor rendelkezik –, hogy megvizsgálja az eljárási szabályok és az indokolási kötelezettség betartását, a vitatott döntés alapjául szolgáló tények helyállóságát, azt hogy e tények értékelésekor nem történt-e nyilvánvaló értékelési hiba, valamint hogy nem történt-e hatáskörrel való visszaélés (a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 25. pontja, valamint a fent hivatkozott Skibsværftsforeningen és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 169. és 170. pontja).

119 Jelen esetben ezen érvek egészére tekintettel, az Elsőfokú Bíróság feladata annak megvizsgálása, hogy a Bizottság nem lépte-e túl mérlegelési jogkörének határait a megtámadott határozatban annak megállapításával, hogy az AGL alkalmazási körének körülhatárolását a kifejtett környezetvédelmi célok megvalósításának szándéka indokolja.

120 E tekintetben a jelen jogvita eltér a felperes által idézett, fent hivatkozott *Adria-Wien Pipeline és Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke* ügyben hozott ítéletben tárgyalt jogvitától. Ez utóbbi ítéletben a Bíróságnak nem valamely ökoadó tárgyi hatályának körülhatárolását kellett megvizsgálnia, mint a jelen ügyben, hanem egy ilyen adó megfizetése alól kizárólag az anyagi javakat előállító vállalkozásoknak adott részleges mentességet – az adott ügyben a vállalkozások földgáz- és elektromos energiafelhasználásáról szóló 1996-os *Strukturanpassungsgesetz* (a strukturális kiigazításról szóló osztrák törvény) kapcsán.

121 A fent említett ítéletben a vitatott különbségtétel tehát nem a szóban forgó ökoadóval terhelt termék típusára vonatkozott, hanem az ipar azon felhasználóira, akik a nemzeti gazdaság elsődleges és másodlagos ágazataiban működnek. A Bíróság megállapította, hogy az azon vállalkozásoknak megadott előnyök, amelyek főtevékenysége anyagi javak előállítása, nem indokolható az adórendszer jellegével vagy általános felépítésével a *Strukturanpassungsgesetz* értelmében. A Bíróság lényegében úgy vélte, hogy mivel az anyagi javakat előállító vállalkozások és a szolgáltató vállalkozások ágazatának energiafelhasználása szintén károsítja a környezetet, a *Strukturanpassungsgesetz* alapját képező ökológiai jellegű megfontolások nem indokolják az e két ágazatnak biztosított eltérő bánásmódot. A

Bíróság ebben az összefüggésben utasította el különösen az osztrák kormánynak az anyagi javakat előállító vállalkozások versenyképessége megőrzésének gondolata által vezérelt érvelését, miszerint a szóban forgó környezetvédelmi adók kizárólag ezen vállalkozások számára történő részleges visszatérítése azzal a ténnyel indokolható, hogy e vállalkozásokat az említett adók arányaiban fokozottabban érintik, mint a többi vállalkozást (az ítélet 49. és 52. pontja).

- 122 A jelen ügyben a felperes keresetének alátámasztásaként arra hivatkozik, hogy az AGL hatálya alá tartozó anyagok meghatározása nem felel meg a kifejtett környezetvédelmi céloknak, hanem valójában azt a szándékot tükrözi, hogy egyes ágazatokat mentesítsenek az adó alól, és megvédjék versenyképességüket.
- 123 Ebből következően meg kell vizsgálni az AGL tárgyi hatálya meghatározásának azon állítólagos következtelenségeit, amelyekre a felperes hivatkozik.
- 124 A jelen esetben a bejelentésről szóló levélből és a megtámadott határozat 5., 16. és 31. pontjából kifejezetten kitűnik, hogy az AGL célja főszabály szerint egyrészt az újrahasznosított sóder és más helyettesítő anyagok alkalmazásának maximalizálása a tiszta sóder helyett, valamint a tiszta sóder – amely nem megújuló természeti erőforrás – gazdaságos felhasználásának előmozdítása. Másrészt a bejelentésről szóló levél és a megtámadott határozat implicitebb módon egyaránt utal a környezetvédelmi költségek beépítésére a „szennyező fizet” elvvel összhangban, mivel az AGL céljainak meghatározása keretében mindkettő kimondja, hogy „az adó által célba vett, a sóderkitermelés által képviselt környezeti károk magukban foglalják a zajártalmakat, a port, a biológiai sokféleség veszélyeztetését és a vizuális környezetszennyezést”. E célkitűzéseket részletezi az Egyesült Királyság hatóságainak a Bizottsághoz címzett, 2002. február 19-i levele.

- 125 A megtámadott határozat 8. pontjában a tiszta sóder úgy került meghatározásra, mint „az elsődleges kitermelés tárgyát képező természetes érctelepekről származó sóder”, amely „kőzetdarabokból, homokból és kavicsból tevődik össze, és amely felhasználható nyers állapotban, vagy olyan mechanikus eljárásokat követően, mint a zúzás, mosás és kalibrálás”.
- 126 A felek között nem képezi vita tárgyát az, hogy a sóder kifejezés nem az anyagok egy olyan sajátos csoportjára utal, amely sajátos fizikai-kémiai jellemzőik által lennének meghatározottak. Valamely anyag (kő, homok vagy kavics) sóderként történő felhasználása ezen anyag árától és szállítási költségétől is függ. Az sem vitás, hogy az adó megfizetése alól mentes egyes anyagok, mint például az agyagpala, vagy a rossz minőségű pala, az agyag, a kaolin és a fazekasagyag, bizonyos esetben sóderként elsődleges felhasználás tárgyát képezik a kitermelést követően.
- 127 Az AGL tehát olyan ökoadó, amely főszabály szerint a tiszta sóder – vagyis az építőiparban és a közmunkáknál alkalmazott elsődlegesen kitermelt sóder – értékesítését sújtja, kizárva a hatálya alól a törvényben meghatározott egyes anyagokat. Ezen alkalmazási kör következtelenségeit a kítűzött környezetvédelmi célokra tekintettel kell megvizsgálni (lásd a fenti 124. pontot).
- 128 Először is, meg kell jegyezni, hogy a sódertől eltérő felhasználásra értékesített anyagok nem tartoznak az AGL hatálya alá tartozó ágazatba. A felperes tézisével ellentétben ezen anyagok mentesítésének nincs eltérést engedő jellege az érintett ökoadó rendszeréhez képest. Az ökoadót egyedül a sóder ágazatában – és nem általános jelleggel a kőbányák és a környezetre a sóderkitermeléssel azonos hatással járó bányák kitermelésének egész ágazatában – bevezető határozat az érintett tagállamnak a gazdaság-, adó- és környezetvédelmi politika terén saját prioritásai meghatározására vonatkozó hatáskörébe tartozik. E választás, amelyet az egyes

ágazatok nemzetközi versenyképességének megőrzésére való törekvés motivál, nem teszi lehetővé az AGL környezetvédelmi célkitűzéseivel való következetesség megkérdőjelezését (lásd a fenti 115. pontot).

- 129 E körülményekre tekintettel a felperesnek az olyan anyagok mentességére vonatkozó érvei, mint különösen a pala és a jó minőségű agyaggala, a fazekasagyag, a kaolin, a szén és a lignit, amelyek főszabály szerint fizikai sajátosságaik vagy áruk miatt alkalmatlanok a sóderként történő felhasználásra, a jelen ügyben nem relevánsak.
- 130 Másodszor megjegyzendő, hogy megengedett az érintett tagállam számára, hogy környezetvédelmi politikája keretében szabadon határozza meg a sóderként történő felhasználásra szolgáló anyagokat, amelyeket meg akar adóztatni, és hogy a kitűzött környezetvédelmi célokra tekintettel kizárjon az AGL hatálya alól egyes anyagokat, különösen az agyaggalát, a rossz minőségű palát, az agyagot, és a kaolin és fazekasagyag hulladékait, még akkor is, ha azokat a kitermelésüket követően sóderként használják fel. E tekintetben a beavatkozó és a Bizottság által előterjesztett magyarázat, miszerint ezen anyagok – amelyeket magas szállítási költségeik miatt mostanáig nemigen használtak sóderként – adómentessé tétele lehetővé teszi azok tiszta sódert helyettesítő célra történő felhasználását, ami az ökoadó célja, és bizonyos módon hozzájárulhat ez utóbbiak kitermelésének és felhasználásának racionalizálásához, tekintettel a kitűzött környezetvédelmi célokra, elfogadható.
- 131 Ugyanis az AGL tárgyi hatályából, valamint az Egyesült Királyságnak a Bizottsághoz címzett 2002. február 19-i leveléből kitűnik, hogy az AGL bevezetésének épp a szokásosan sóderként alkalmazott anyagok kitermelésének – amely az Egyesült Királyság bányászati kitermelésének 70%-át teszi ki – csökkentése és racionalizálása a célja, különösen oly módon, hogy azoknak újrahasznosított termékkel vagy más adómentes, természetes anyagokkal, mint a törmelék, vagy a pala, az agyaggala, az agyag, a kaolin vagy a fazekasagyag hulladékaival történő helyettesítését részesíti előnyben.

- 132 Ráadásul a Bizottság rámutatott arra – és ezt a felperes nem kifogásolta –, hogy jelentős és sokszor elfekvőben lévő palahányó (vagy rosszabb minőségű pala) készletek találhatók a walesi salakhányókban, valamint kaolin- és fazekasagyag készletek Devonban és Cornouailles-ben. E készletek jelenleg hulladéknak minősülnek, és rontják a tájképet. Egyes esetekben e készletek – az Egyesült Királyság hatóságainak levelében foglalt információk szerint – nemzeti parkok területén helyezkednek el. Az ilyen anyagok értékesítésének – sóderkénti felhasználásukra tekintettel történő – mentesítése azokat versenyképesé teszi a többi tiszta sóder viszonylatában, és lehetővé teszi a készletek felszámolását. Ráadásul a Bizottság pontosította a tárgyaláson, hogy a mészkő úgy is kitermelhető, hogy nem keletkezik sok törmelék, szemben a palával, amely törékeny, és amelynek kitermelése elkerülhetetlenül jelentős mennyiségű törmelékkel jár.
- 133 E kontextusban a felperesnek a pala, az agyagpala, az agyag, a kaolin és a fazekasagyag kitermelésének a környezetre gyakorolt hatására vonatkozó érve nem elegendő annak megállapításához, hogy ezen anyagok mentesítése szembenáll a kitűzött környezetvédelmi célokkal, és hogy az az érintett tevékenységi ágazatokra nézve szelektív előnnyel jár. E tekintetben a felperes nem terjesztett elő meggyőző bizonyítékot, amely lehetővé tenné a nemzeti jogalkotó azon döntése jogszerűségének megkérdőjelezését, miszerint kizárólag azon sóderekre vetette ki az AGL-t, amelyeknek a kitermelése a környezetkárosítás fő forrásának tekinthető, ahogyan az az említett 2002. február 19-i levélből kiderül.
- 134 E körülményekre tekintettel meg kell állapítani, hogy egyes sóderként felhasznált természetes anyagok mentesítése – ahogyan azt a törvény módosított változata tartalmazza – nem áll ellentétben a kitűzött környezetvédelmi célokkal, és megfelelően indokolható az AGL jellege és felépítése által.
- 135 Harmadszor meg kell vizsgálni a felperesnek az AGL kivetésének következtelen jellegére vonatkozó érveit, különösen a szigorú műszaki előírásoknak megfelelő sóderek (az úttestek burkolására használt anyagok, a zúzalékként használt gránit, a

zsugorodásmentes vagy nagy tartószilárdságú beton gyártásához használt sóderek) és a (járdák és kerékpárutak burkolásához használt) vörös kavics tekintetében, amelyek nem pótolhatók helyettesítő termékekkel. Annyi bizonyos, hogy – miként azt a felperes állítja – egyes anyagok megadóztatása, amelyeket azok magas ára miatt nem használnak feltöltésre, főszabály szerint nem jár azzal a hatással, hogy a keresletet az olyan helyettesítő termékek irányába terelje, mint az újrahásznosított sóder, ezáltal csökkentve a tiszta sóder kitermelését. Mindenesetre meg kell jegyezni, hogy ez ilyen adóztatás megfelelő választ adhat az AGL célkitűzései közül arra, amely a tiszta sóder kitermeléséhez kapcsolódó környezetvédelmi költségek beépítését szeretné megvalósítani.

136 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy jelen esetben az adó összege, amely az adóköteles sóder tonnájaként 1,60 GBP, nagyjából megfelel az Egyesült Királyság sóderkitermeléséhez kapcsolódó környezetvédelmi költségnek, amelyet tonnánként 1,80 GBP-re becsülnek a felperes által előterjesztett, az Ecotec Research & Consulting által elkészített, „Study on the Economic and Environmental Implications of the use of Environmental Taxes and Charges in the European Union and its Member States” („Tanulmány a környezetvédelmi adók és terhek gazdasági és környezeti vonatkozásairól az Európai Unióban és azok tagállamaiban”) című 2001. áprilisi tanulmányban foglalt adatok alapján. E jelentés többek között hangsúlyozza annak a fontosságát, hogy az adónak megfelelő összegűnek kell lennie. Az említett adatok tehát azt erősítik meg, hogy az érintett anyagok megadóztatása jogszerűnek tekinthető, figyelemmel a „szennyező fizet” elv követelményére.

137 A „szennyező fizet” elv szintén indokolhatja a helyettesítő termékekkel nem pótolható anyagok kitermeléséből származó termékek adókötelessé tételét, különösen a rosszabb minőségű sóderek adókötelessé tételét, melyek a mészkő kitermeléséből származó olyan termékek, amelyeket az üvegyártásban alkalmazott cement, mész, méretezett kő, vagy szilikátos homok előállítására szánják, ahogyan az az Egyesült Királyság 2002. február 19-i leveléből kitűnik. Másfelől e termékek megadóztatását indokolhatja az a – beavatkozó által a fenti levélben említett – célkitűzés is, amely a sóder ésszerűbb kitermelésének és felhasználásának bátorítására irányul, annak érdekében, hogy a rosszabb minőségű sóder arányát

csökkentsék. Ugyanis ez az arány, amely kőbányaként változó, ahogyan azt a felperes hangsúlyozza, egy bányán belül is eltérhet. A Bizottság e tekintetben kiemelte – különösen ellenkérelmében, amelyet a felperes sem vitatott – a rosszabb minőségű sóder és azon nem helyettesíthető anyagok ára közötti enyhe különbséget, amelyeknek a sóder a mellékterméke.

- 138 Ebből nyilvánvalóan az következik, hogy a felperesnek az AGL tárgyi hatálya meghatározása állítólagos következetlenségeire vonatkozó érvelésének egésze, tekintettel a kítűzött környezetvédelmi célokra, megalapozatlan.
- 139 Ebből következik, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a megtámadott határozat nyilvánvaló értékelési hibában szenved abban a részében, ahol megállapítja, hogy az AGL tárgyi hatályának meghatározása nem tartalmaz állami támogatás jellegű elemet.
- 140 Ebben a szakaszban meg kell megvizsgálni a megtámadott határozat indokolásának hiányára alapított jogalapot, abban a részében, amely az AGL tárgyi hatályára vonatkozik. A felperes e tekintetben azt rója fel a Bizottságnak, hogy az nem indokolta az AGL kivetésével kapcsolatos, előbb vizsgált bánásmódbeli különbségeket.
- 141 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 253. cikkben megkövetelt indokolásnak a szóban forgó jogi aktus jellegéhez kell igazodnia, és annak világosan és félreérthetetlenül kell tartalmaznia a jogi aktust kibocsátó intézmény érvelését, úgy hogy az érintettek számára lehetővé tegye a meghozott intézkedés indokainak megismerését, az illetékes bíróság számára pedig felülvizsgálati jogának gyakorlását. Az indokolási kötelezettséget az adott ügy körülményeire, különösen a jogi aktus tartalmára, a hivatkozott indokok természetére, és arra az érdekre figyelemmel kell értékelni, hogy a címzettek és a jogi aktussal közvetlenül és személyükben érintett

más személyek megfelelő magyarázatot kapjanak. Nincs előírva, hogy az indokolásnak minden vonatkozó ténybeli és jogi elemet fel kellene tüntetnie, mivel azt a kérdést, hogy valamely jogi aktus indokolása megfelel-e az EK 253. cikkben foglalt előírásoknak, nem csupán annak szó szerinti szövegére figyelemmel kell vizsgálni, hanem annak összefüggéseire és az adott tárgykörre vonatkozó jogszabályok egészére figyelemmel (a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 63. pontja, valamint a fent hivatkozott Thermenhotel Stoiser Franz és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 94. pontja).

- ¹⁴² Ebből következik, hogy az állami támogatások tárgykörében hozott valamely határozat indokolásának követelményét nem csupán annak a tagállamnak az érdekeire tekintettel kell értékelni, amely a határozat címzettje (az Elsőfokú Bíróság T-371/94. és T-394/94. sz., British Airways és társai és British Midland Airways kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. június 25-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-2405. o.] 92. pontja). A Bizottság feladata különösen, amikor az EK 88. cikk (3) bekezdésében előírt előzetes vizsgálati szakasz végén elfogad valamely intézkedést, az e jóváhagyó határozat főbb indokainak tömör formában való kifejtése annak érdekében, hogy a harmadik fél érintettek megismerhessék annak indokolását, és megfontolhassák az említett határozattal szembeni keresetindítás lehetőségét, az EK 88. cikk (2) bekezdése által számukra biztosított eljárási jogokra figyelemmel.
- ¹⁴³ Mivel konkrétan a Bizottságnak egy olyan határozatáról van szó, amely lezárja az előzetes vizsgálati eljárást azzal a következtetéssel, hogy nem áll fenn a panaszos által hivatkozott állami támogatás, a Bizottság mindenesetre köteles megfelelő módon kifejtetni a panaszos számára azokat az indokokat, amelyek miatt a panaszban hivatkozott ténybeli és jogi elemek nem voltak elegendők az állami támogatás meglétének bizonyítására. Mindenesetre a Bizottság nem köteles állást foglalni azokról a tényekről, amelyek nyilvánvalóan nem a tárgyhoz tartoznak, jelentéktelenek vagy egyértelműen mellékesek (a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 64. pontja).
- ¹⁴⁴ Jelen esetben, ahogyan az különösen a megtámadott határozat 31., 32. és 34. pontjából kitűnik, a Bizottság azt a következtetést vonta le, hogy az AGL tárgyi

hatályát az adórendszer logikája és jellege indokolja, mivel az AGL egy olyan különleges ökoadó, amelynek igen korlátozott alkalmazási körét az érintett tagállam határozta meg, amelynek joga van szabadon meghatározni nemzeti adórendszerét az érintett ágazat sajátosságaira figyelemmel. A Bizottság lényegében azt hangsúlyozta, hogy a megadóztatott ágazat és az adómentes ágazatok közötti különbségtételt egyrészt az a törekvés indokolja, hogy csökkentsék a környezetre nem kívánatos hatással járó sóderkitermelést, és elősegítsék e sóderek ésszerű felhasználását, másrészt, hogy ösztönözzék az újrahasznosított sóderek és más helyettesítő anyagok használatát annak érdekében, hogy csökkentsék a nem megújuló természeti erőforrások használatát és azoknak a környezetre gyakorolt káros hatásait.

145 A Bizottság tehát összefoglaló jelleggel, de mégis világosan kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt a felperes által a panaszában előterjesztett kifogásokat elutasította, és amelyek lényege igen tömören a megtámadott határozat 14. és 15. pontjában szerepel. A felperes lényegében egyrészt az AGL hatálya alá vont olyan anyagok, mint a rosszabb minőségű származékos termékek (például a mészkő származékos termékei, amelyek mész vagy cement előállítására szolgálnak) vagy a felperes szerint még akkor is adóköteles homokkő, ha az nem sóderként történő felhasználásra szolgál, másrészt egyes adómentes származékos termékek (mint a megtámadott határozat 11. pontjában említett, a pala és a kaolin sóderként felhasznált hulladécai) közötti különbségtételt kifogásolta. Véleménye szerint az efféle különbségtétel torzítja a különféle anyag típusok közötti versenyt, és azt nem indokolja a rendszer jellege vagy logikája.

146 E körülmények között, tekintettel egyrészt a tagállamok azon – a megtámadott határozat 31. és 32. pontjában kiemelt – jogára, hogy szabadon határozzák meg adó- és környezetvédelmi politikájukat, akár valamely ágazati ökoadó bevezetésével (lásd a fenti 115., 116., 128. és 130. pontot), másrészt arra a körülményre, hogy a felperes tájékozott gazdasági szereplőket képviselő társulás, a megtámadott határozat – amely tömören kifejti azokat az alapvető indokokat, amelyeken a határozat alapul – nem tekinthető olyanak, amely az indokolás hiányában szenved.

– Az adómentesség export esetén

- 147 A felperes véleménye szerint a sóder adómentessége export esetén ellentmondásban van az AGL által állítólag kitűzött környezetvédelmi célokkal is. E mentesség kizárólag a brit előállítók versenyképességének fenntartására irányul az export-piacokon.
- 148 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az AGL az Egyesült Királyságban a tiszta sóder felhasználását vagy forgalmazását terheli. A tiszta sóder importja adóköteles, ugyanezen anyag exportja pedig adómentes, az Egyesült Királyságok hatóságai szerint „az Egyesült Királyságban kitermelt, és a más tagállamokban kitermelt tiszta sóderre vonatkozó egyenlő bánásmód biztosítása” érdekében (a megtámadott határozat 22. pontja). A Bizottság ezt a mentességet a megtámadott határozat 33. pontjában azzal a ténnyel indokolja, hogy az Egyesült Királyság hatóságai nem tudják ellenőrzési jogukat a területükön kívül sóderként felhasznált anyagok alkalmazásánál gyakorolni.
- 149 Az Elsőfokú Bíróság előtt a Bizottság és a beavatkozó pontosította ezen indokolást. A Bizottság különösen kiemelte, hogy az AGL közvetlen fogyasztási adó, amelyet főszabály szerint azokban a tagállamokban alkalmazandó, ahol a felhasználás történik, annak érdekében, hogy elkerüljék az exportált termékek esetleges kettős adóztatását. A beavatkozó maga részéről azt emelte ki, hogy az EK 91. cikk megengedi valamely nemzeti adó alól történő mentesítést, ha a mentesített összeg nem haladja meg a megfizetett adó összegét.
- 150 Ezt azt AGL közvetlenadó-jellegén alapuló indokolást figyelembe kell venni, mivel a felperes tézisével ellentétben, az a Bizottság által a megtámadott határozatban kifejtett indokokhoz kapcsolódik, és ezért nem tekinthető olyan kiegészítő indokolásnak, amelyet e határozat meghozatala után terjesztettek elő. Ugyanis az

érintett anyagok sóderként való felhasználásának ellenőrzésére fektetett hangsúly azt mutatja, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban arra a tényre utalt, hogy a szóban forgó intézkedés olyan közvetlen adónak minősül, amely magukat a termékeket sújtja, és nem a vállalkozásokat.

- 151 Jelen esetben meg kell állapítani, hogy az AGL, amelyet a felperes elemzésével ellentétben, a sóder forgalmazására vetnek ki, és amely nem az előállítók jövedelmét, hanem a termékeket sújtja, valóban közvetlen adónak minősül, amelyre a rendeltetési hely országának adóztatási rendszere vonatkozik az EK 91. cikknek megfelelően.
- 152 Az ítélezési gyakorlat szerint az olyan különleges adóintézkedés, amelyet az adórendszer belső logikája indokol, nem tartozik az EK 87. cikk (1) bekezdésének hatálya alá (a fent hivatkozott Diputación Foral de Álava és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 164. pontja, valamint a Diputación Foral de Guipúzcoa és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítélet 61. pontja).
- 153 Jelen esetben ezért az adómentesség export esetén nem tekinthető úgy, mint amely szelektív előnyben részesíti az exportőröket, mivel azt az AGL közvetlenadó-jellege indokolja. Ugyanis az érintett tagállam a kitűzött környezetvédelmi célokhoz képest előnyben részesítheti a szóban forgó adórendszer felépítésével kapcsolatos megfontolásokat. A felperes által hivatkozott azon körülmény, hogy más tagállamok más választás mellett döntöttek, ebben az esetben nem releváns.
- 154 Ebből következik, hogy a Bizottság nem vétett nyilvánvaló értékelési hibát annak megállapításakor a megtámadott határozatban, hogy az adómentesség export esetén nem képez állami támogatást.

- 155 Egyébiránt, ami a megtámadott határozat indokolását illeti, a Bizottság – az AGL felépítésére támaszkodva – megfelelően indokolta a felperes által annak panaszában előterjesztett kifogások elutasítását, az export esetén az exportőröknek adott mentesség tényénél fogva állítólagosan biztosított szelektív előny vonatkozásában.
- 156 Az előbbi indokok összességére tekintettel az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére és az indokolás hiányára alapított jogalapokat el kell utasítani.

A hivatalos vizsgálat megindítása kötelezettségének megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

- 157 A felperes véleménye szerint az AGL tárgyi hatálya körülhatárolásának állítólagos következtelenségei elkerülhetetlenül arra a következtetésre vezetnek, hogy az AGL minősítése komoly nehézségeket vet fel. E nehézségeket tovább erősítik azok a lényeges fejlemények, amelyeknek a High Court of Justice a fent említett 2002. április 19-i ítéletében, valamint az Egyesült Királyság hatóságainak nyilatkozatai is – amelyek szerint az AGL tárgyi hatálya a mentesített ágazatok nemzetközi versenyképességének megóvására tekintettel került meghatározásra – figyelmet szenteltek. Másfelől az agyaggala és a pala, illetve az export adómentessége ellentétes a „szennyező fizet” elvvel. A Bizottság maga is elismerte ellenkérelmében, hogy az AGL minősítése az EK 87. cikk (1) bekezdésére tekintettel, számos bonyolult kérdést vet fel, különösen az érintett piac meghatározását illetően.

- 158 Ráadásul az Egyesült Királyság hatóságai által 2002. december 9-én nyilvánosságra hozott konzultációs dokumentum azt mutatja, hogy a hatóságok nehézségekkel találtak magukat szemben az AGL tárgyi hatályának a kitzűzött környezetvédelmi célokkal való koherenciája terén.
- 159 Egyébiránt az ellenkérelemben foglalt azon érdekre történő hivatkozás, hogy az érintett tagállam sürgette a határozat meghozatalát, valamint az állami támogatások ellenőrzési rendszere működési zavarának veszélyére való hivatkozás azt mutatja, hogy a Bizottság a „komoly nehézségekre” vonatkozó kritériumoktól eltérő kritériumokra támaszkodott.
- 160 E körülmények között, még ha feltételezzük is, hogy a megtámadott határozat nem szenved nyilvánvaló értékelési hibában, amit a felperes vitat, attól az még sérti az EK 88. cikk (3) bekezdését, amely a Bizottságot kötelezi a hivatalos vizsgálati eljárás megindítására.
- 161 A Bizottság tagadja, hogy egyértelmű volt, hogy az AGL kivételes adótehernek minősül, amely nem tartozik az állami támogatásokra vonatkozó szabályok hatálya alá; hogy a tiszta sóder kategóriáját helyettesítő termékek kizárását a rendszer jellege vagy általános felépítése indokolta; és hogy a közvetlen fogyasztási adókra alkalmazható szokásos mechanizmus nem tartozott az állami támogatások területéhez.
- 162 A beavatkozó pontosítja, hogy hulladékokból származó sóderre vonatkozó, 2002. december 9-én kezdődött konzultációnak az volt a célja, hogy összegyűjtse a sóderre vonatkozó információkat, annak megvizsgálása érdekében, hogy helye van-e a mentesítésnek, hogy az ilyen adómentesség profitot hoz-e az ipar számára, és hogy a vállalkozások számára túlzott teherrel vagy visszaélések kockázatával jár-e annak megvalósítása. A felperes által hivatkozott konzultációs dokumentum nem azt sugallja, hogy a hulladékok kezelése összeférhetetlen lenne az adó céljaival.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 163 Előzetesen meg kell vizsgálni a Bizottság azon érvét, miszerint a felperesnek a 659/1999 rendelet 1999. áprilisi hatálybalépését megelőző ítélkezési gyakorlaton alapuló tézisével ellentétben, valamely támogatási intézkedés értékelésekor felmerülő komoly nehézségek nem kötelezik őt arra, hogy megindítsa a hivatalos vizsgálati eljárást. A Bizottság különösen arra hivatkozik, hogy valamely olyan támogatás esetében, amelyről nem küldtek bejelentést, joga van beszerezni előzetesen – az EK 88. cikk (2) bekezdésében foglalt eljárás megindítása nélkül – az érintett tagállamtól a szükséges információkat, a 659/1999 rendelet 10. cikkének (2) bekezdése értelmében.
- 164 Jelen esetben az Elsőfokú Bíróság kiemeli, hogy a jogvita tárgyát képező állami intézkedésről csak akkor történt meg a bejelentés, amikor az Észak-Írország javára szóló mentességről rendelkezett, és nem az AGL tárgyi hatályának meghatározásakor, amely csak a jelen ügy tárgya.
- 165 E tekintetben ki kell emelni, hogy a Bizottság azon kötelezettsége, hogy előzetesen megvizsgálja az esetlegesen jogellenes támogatást az érintett tagállammal együtt, adott esetben attól információkat kérve (a Bíróság C-400/99. sz., Olaszország kontra Bizottság ügyben 2005. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2005., I-3657. o.] 29. és 30. pontja), nem mentesíti ezen intézményt azon kötelezettsége alól, hogy megindítsa a hivatalos vizsgálati eljárást, különösen akkor, ha a kapott információkra tekintettel, a szóban forgó intézkedés értékelésekor komoly nehézségekkel találja magát szemben. E kötelezettség az ítélkezési gyakorlat által értelmezett módon közvetlenül az EK 88. cikk (3) bekezdéséből következik, és többek között kifejezetten megerősítésre került a 659/1999 rendelet 4. cikke (4) bekezdésének és 13. cikke (1) bekezdésének együttes rendelkezései által, amikor a Bizottság az előzetes vizsgálatot követően azt állapítja meg, hogy a jogellenes intézkedés összeegyeztethetősége kétségeket vet fel (az Elsőfokú Bíróság T-195/01. és T-207/01. sz., Government of Gibraltar kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. április 30-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-2309. o.] 69. és 72. pontja).

- 166 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás akkor nélkülözhetetlen, ha a Bizottságnak komoly nehézséget okoz annak megállapítása, hogy valamely támogatás a közös piaccal összeegyeztethető-e. A Bizottság tehát egy állami intézkedés javára hozandó határozat elfogadásakor csak abban az esetben szorítkozhat az EK 88. cikk (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálatra, ha az első vizsgálat során megbizonyosodott arról, hogy ez az intézkedés vagy nem képez az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatást, vagy ha támogatásnak minősül, akkor összeegyeztethető a közös piaccal. Amennyiben azonban az említett első vizsgálat során a Bizottság ezzel ellentétes következtetésre jut, vagy nem tudja minden kétséget kizáróan megállapítani a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségét, úgy köteles minden szükséges véleményt beszerezni, valamint e célból az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti eljárást megindítani (a fent hivatkozott Matra kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 33. pontja és a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 39. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-46/97. sz., SIC kontra Bizottság ügyben 2000. május 10-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2125. o.] 71. pontja és a T-73/98. sz., Prayon-Rupel kontra Bizottság ügyben 2001. március 15-én hozott ítéletének [EBHT 2001., II-867. o.] 42. pontja).
- 167 A hivatalos vizsgálati eljárás megindításának e kötelezettsége különösen akkor köti a Bizottságot, amikor a Bizottságnak – miután elvégezte az érintett tagállam által szolgáltatott információk alapján a vitás állami intézkedés megfelelő vizsgálatát – még mindig kétségei vannak az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatási elemek fennállásával, valamint azoknak a közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban (a fent hivatkozott Olaszország kontra Bizottság ügyben hozott 2005. május 10-i ítélet 47. és 48. pontja).
- 168 Jelen esetben ki kell emelni, hogy a felperes állításaival ellentétben, az a körülmény, hogy a Bizottság figyelembe veszi az érintett tagállam arra vonatkozó érdekét, hogy a határozatot minél gyorsabban meghozzák, még nem teszi lehetővé a felperes számára annak vélelmezését, hogy ezen intézmény az értékelés során komoly nehézségek hiánya esetén alkalmazottaktól eltérő kritériumokra támaszkodott annak eldöntésekor, hogy nem indítja meg a hivatalos vizsgálati eljárást.
- 169 Ami a megtámadott határozat meghozatalát követő keltezésű, a 2002. december 9-i konzultációs dokumentumot illeti, az nem vehető figyelembe e határozat

jogszerűségének értékelésénél. Ugyanis az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a megsemmisítés iránti keresetek keretében a Bizottság által adott teljes körű értékelést nem csupán azon tényezők függvényében kell vizsgálni, amelyekkel a Bizottság annak meghozatalakor rendelkezett (az Elsőfokú Bíróság T-110/97. sz., Kneissl Dachstein kontra Bizottság ügyben 1999. október 6-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-2881. o.] 47. pontja, valamint a T-123/97. sz., Salomon kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 1999., II-2925. o.] 48. pontja).

- 170 Ebből következik, hogy a felperes által a jelen jogalap alátámasztásaként hivatkozott egyedül sikeres érvek, amelyek az AGL tárgyi hatálya meghatározásának állítólagos következetlenségeire vonatkoznak, megismétlik az általa az EK 87. cikk (1) bekezdésének megsértésére alapított jogalapban előterjesztetteket.
- 171 Ahogyan azt az Elsőfokú Bíróság már megállapította, az olyan ökoadó, mint az AGL tárgyi hatályának meghatározása az érintett tagállam hatáskörébe tartozik, amely szabadon határozhatja meg környezetvédelmi politika terén saját prioritásait (lásd a fenti 115. és 116. pontot). Ebben az összefüggésben az előbbiekből kifejtett érvekből következik (lásd a fenti 138. és 139. pontot), hogy a Bizottságnak joga volt azt megállapítani, anélkül hogy ezáltal nyilvánvaló értékelési hibát vétett volna, hogy nem vet fel semmiféle kétséget, hogy az AGL tárgyi hatályának meghatározása nem tartalmaz állami támogatás jellegű elemet. Egyébiránt az adómentességet export esetén az AGL közvetett adó jellege vitathatatlanul indokolhatja (lásd a fenti 152. és 153. pontot). E körülmények között sem a High Court of Justice 2002. április 19-én kelt ítéletében kifejtettek, sem a beavatkozó nyilatkozatai nem magyarázzák azon döntést, hogy egyes anyagokat nem vontak az AGL hatálya alá, azon törekvésre tekintettel, hogy fenntartsák az érintett ágazatok nemzetközi versenyképességét, sem az érintett piac meghatározásának a felperes által hivatkozott állítólagos bonyolultsága a szelektív kritériumára tekintettel nem utal komoly nehézségek fennállására az AGL minősítését illetően.
- 172 E körülmények között meg kell jegyezni, hogy a Bizottság nem lépte túl mérlegelési jogkörének határait annak megállapításakor – tekintettel az EK 87. cikk (1) bekezdésére –, hogy sem az AGL tárgyi hatálya, sem az export esetén adott adómentesség

meghatározásának ellenőrzése nem okozott számára olyan komoly nehézséget, amely alapján köteles lett volna megindítani a hivatalos vizsgálati eljárást.

- 173 Ebből következik, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás megindítása kötelezettségének megsértésére alapított jogalapot el kell utasítani.

A Bizottság kötelezettségeinek az előzetes vizsgálat során történő megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

- 174 A felperes azt állítja, hogy a Bizottság nem vizsgálta ki alaposan és pártatlanul a panaszát. A Bizottság ellenkérelmében többek között elismerte, hogy a megtámadott határozatot, a beavatkozó kérelmére, gyorsított eljárással fogadta el.
- 175 Egyébiránt a megtámadott határozatban a Bizottság elmulasztotta megfelelőképpen kifejtteni panaszta elutasításának indokait. Nem tért ki a felperes által panaszában előhozott olyan következtetlenségekre, mint például az adómentes mézszőkitermelés végén keletkező másodlagos anyagok megadóztatása, valamint az agyagpala adómentessége annak sóderként való felhasználására tekintettel. Ezenkívül ami az exportot illeti, a megtámadott határozat nem vizsgálta meg a rosszabb minőségű anyagok export esetén való adómentességének kérdését.

- 176 A Bizottság visszautasítja ezt az érvelést. Azt állítja, hogy a megtámadott határozat az e panaszban szereplő összes kérdést – amelyek egyébiránt azonosak volt azokkal, amelyeket az első panaszban említettek – megvizsgálta. Csak az időzítés lehet a magyarázata annak, hogy a megtámadott határozat 3. pontjában semmiféle utalás nem szerepel a felperes panaszára, amelyben hivatkoznak az első panaszra.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 177 Az ítélkezési gyakorlat szerint amikor harmadik érdekelt felek olyan állami intézkedésekre vonatkozó panasszal fordulnak a Bizottsághoz, amelyek előzetesen nem képezték bejelentés tárgyát az EK 88. cikk (3) bekezdésének megfelelően, ez az intézmény köteles az e rendelkezés által meghatározott előzetes szakasz keretében – a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó alapvető szabályainak hatékony végrehajtása érdekében – a panaszok alapos és pártatlan kivizsgálására (a fent hivatkozott Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ügyben hozott ítélet 62. pontja és a fent hivatkozott SIC kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 105. pontja).
- 178 Jelen esetben a felperes nem terjesztett elő olyan komoly bizonyítékot, amely alapján az lenne feltételezhető, hogy a Bizottság nem végezte el az ügy alapos vizsgálatát. Ellenkezőleg, az ügy irataiból kitűnik, hogy az intézmény felhívta az Egyesült Királyság hatóságait, hogy terjesszék elő észrevételeiket az első panaszban felsorolt főbb kifogásokra vonatkozóan, amelyek lényegében hasonlóak a felperes panaszában szereplőkhöz, és további információkat kért tőlük, amelyeket az említett 2002. február 19-i levélben meg is kapott. E körülmények között, egyéb gyanú hiányában, önmagában az a körülmény, hogy a megtámadott határozatot gyorsan hozták meg, még nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a vizsgálat nem volt alapos.
- 179 Egyébiránt rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság az érintett tagállamnak címzett, megtámadott határozatot közölte a felperessel a gondos ügyintézés elvének

megfelelően. Vagyis e határozat megfelelő módon kifejti a felperes panaszában felsorolt kifogások elutasításának indokait, ahogyan az már megállapításra került (lásd a fenti 144., 145. és 155. pontot).

180 Ebből következik, hogy a Bizottság kötelezettségeinek az előzetes vizsgálat során történő megsértésére alapított jogalapot el kell utasítani.

181 Ezen indokok egészére tekintettel, a keresetet egészében el kell utasítani.

A költségekről

182 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, ezért a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a Bizottság költségeinek viselésére.

183 Az eljárási szabályzat 87. cikke 4. §-a első bekezdésének alkalmazásában az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik saját költségeiket. Ebből következően Nagy Britannia és Észak-Írország Egyesült Királysága maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (második kibővített tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A keresetet elutasítja.**
- 2) **A felperest kötelezi a saját, valamint a Bizottság költségeinek viselésére.**
- 3) **A beavatkozó maga viseli saját költségeit.**

Pirrung

Meij

Forwood

Pelikánová

Papasavvas

Kihirdetve Luxembourgban, a 2006. szeptember 13-i nyilvános ülésen.

E. Coulon

hivatalvezető

J. Pirrung

elnök

Tartalomjegyzék

A jogvita alapját képező tényállás	II - 2800
A 2001-es Finance Act	II - 2801
A közigazgatási eljárás és a nemzeti bíróság előtti peres eljárás	II - 2802
A megtámadott határozat	II - 2804
Az eljárás	II - 2807
A felek kérelmei	II - 2808
Az elfogadhatóságról	II - 2809
A felek érvei	II - 2809
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 2812
Az ügy érdeméről	II - 2819
Az EK 87. cikk (1) bekezdése megsértésére és az indokolás hiányára alapított jogalapokról	II - 2819
A felek érvei	II - 2819
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 2828
– Az AGL tárgyi hatálya	II - 2830
– Az adómentesség export esetén	II - 2843
A hivatalos vizsgálat megindítása kötelezettségének megsértésére alapított jogalapról	II - 2845
A felek érvei	II - 2845
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 2847
A Bizottság kötelezettségeinek az előzetes vizsgálat során történő megsértésére alapított jogalapról	II - 2850
A felek érvei	II - 2850
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 2851
A költségekről	II - 2852